

**بررسی وضعیت طرح‌های عمرانی
و ارائه معیارهای اولویت‌بندی
به‌عنوان راهکار اصلی**

به نام خدا

فهرست مطالب

۱	چکیده
۳	مقدمه
۴	۱. مشکلات طرح‌های عمرانی در دوره پیدایش و تصویب طرح‌ها و راهکارها
۵	۲. مشکلات طرح‌های عمرانی در فرآیند اجرای طرح‌های عمرانی و راهکارها
۶	۳. مشکلات طرح‌های عمرانی در فرآیند نظارت و بهره‌برداری از طرح‌های عمرانی و راهکارها
۷	۴. مسائل ساختاری و برخی راهکارها
۸	۵. حجم عظیم پروژه‌ها و ضرورت اولویت‌بندی آنها به‌عنوان راهکار اصلی
۲۰	پیوست‌ها

بررسی وضعیت طرح‌های عمرانی و ارائه معیارهای اولویت‌بندی به‌عنوان راهکار اصلی

چکیده

۱. «نظام فنی و اجرایی طرح‌های عمرانی کشور» در عمل دارای مشخصات زیر است:

۱-۱. از حیث اجزا، شامل مجموعه «اصول»، «مقررات» و «رفتارها» (فلذا «ارتباطها») است.

۱-۲. از حیث ماهیت، ترکیبی «حقوقی»، «مالی» و «فنی» دارد.

۱-۳. از حیث موضوع، به فرآیندهای زیر می‌پردازد یا می‌انجامد: مطالعه و تصویب برنامه‌ها و طرح‌های تملک‌داری‌های سرمایه‌ای و همچنین طراحی، اجرا، نظارت، بهره‌برداری و ارزشیابی این طرح‌ها. باید توجه داشت از مهمترین فرآیندهای نظام فنی و اجرایی طرح‌های عمرانی که در هر مرحله‌ای (از مطالعه گرفته تا بهره‌برداری و ارزشیابی) دارای اهمیت است چگونگی انتخاب و به‌کارگیری عوامل (اشخاص) دست‌اندرکار فرآیندهای مذکور در بند فوق است.

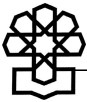
۲. نظام فنی و اجرایی طرح‌های عمرانی که طی سالیان متمادی^۱ و در بسترهای اجتماعی، سیاسی، اقتصادی، اداری، فرهنگی، علمی و فنی کشور شکل گرفته است، در سطوح و مقاطع مختلف نیازمند بهبود جدی است.

۲-۱. از میان موانع و محدودیت‌های مختلف این نظام (برای پیشبرد و تکمیل طرح‌های عمرانی کشور)، طبق گزارش‌های نظارتی سالیان اخیر، سهم نسبی^۲ عدم دسترسی به اعتبارات کافی و به‌موقع بیش از سایر موانع و محدودیت‌ها است.

۲-۲. اما سهم «عدم دسترسی به اعتبارات کافی و به‌موقع» بیش از مجموع سایر عوامل نیست، یعنی مجموعه‌ای از موانع دیگر وجود دارند که افزایش اعتبارات عمرانی به تنهایی و بدون توجه به مجموع آن موانع، در عمل به‌معنای نادیده گرفتن «عمده موانع» است. یعنی صرفاً افزایش اعتبارات عمرانی به نوعی به‌معنای تزریق هرچه بیشتر پول به مجاری فاقد کارآمدی و اثربخشی کافی تلقی می‌شود که البته پیامدهای خاص خود را به دنبال خواهد داشت.

۱. اصطلاح «فنی و اجرایی» حدود ۵۰ سال پیش در قانون «الحاق دولت ایران به عهدنامه سازمان بین‌المللی اندازه‌شناسی» دیده می‌شود. اما با معنای امروزی فوق‌الذکر برای نخستین بار در سال ۱۳۵۲ در مصوبه هیئت وزیران به‌کار رفت. مصوبه مزبور با نام آیین‌نامه استانداردهای اجرایی طرح‌های عمرانی مقدمه‌ای بود برای ایجاد نظام فنی و اجرایی طرح‌های عمرانی کشور.

۲. سهم این مانع نسبت به تکتک موانع دیگر.

۲-۲. موانع و مشکلات نظام فنی و اجرایی طرح‌های عمرانی کشور قطعاً نوعی اتلاف منابع را

در پی خواهد داشت، که در تمام بخش‌ها یا زیرنظام‌های زیر وجود دارد:

- زیر نظام تعریف طرح
- زیر نظام توجیه طرح
- زیر نظام تصویب طرح
- زیر نظام انتخاب مجری طرح
- زیر نظام ارجاع کار به عوامل طرح
- زیر نظام طراحی
- زیر نظام تأیید
- زیر نظام کنترل و اجرای پروژه
- زیر نظام تضمین عملکرد
- زیر نظام بیمه‌ای
- زیر نظام بهره‌برداری

۳. اقدام فوری و قاطع برای اصلاح روش تخصیص طرح‌های عمرانی جهت جلوگیری از تزریق دائم‌التزاید پول به جامعه از مجاری پروژه‌های عمرانی، ضرورتی انکارناپذیر در کوتاه‌مدت است. این اقدام با اقدام میان‌مدت طراحی سامانه اولویت‌بندی طرح‌های عمرانی و اقدام بلندمدت اصلاح نظام فنی و اجرایی طرح‌های عمرانی کشور (و زیرنظام‌های آن) می‌تواند جریان بهبود طرح‌های این حوزه را فراهم آورد.

۳-۱. در فرآیند بهبود روش تخصیص طرح‌های عمرانی، باید از معیارها و شاخص‌های قطعی‌تر آغاز کرد و رفته‌رفته این معیارها و شاخص‌ها را به سطوح تکمیلی و تدقیقی نزدیک ساخت.

۳-۲. قید عدالت و ملاحظات معطوف به این رویکرد را می‌توان در مراحل مختلف مورد توجه قرار داد.

در این گزارش با توجه کامل به این ملاحظات، براساس آخرین آمار و اطلاعات موجود و از طریق محاسباتی که با روش‌های مختلف متناسب‌سازی انجام شده است، پس از بررسی و تحلیل پیشنهادهایی ارائه شده است.

۳-۳. مهمترین شاخص تخصیص برای بهبود شرایط طرح‌های عمرانی در شرایط کنونی، توجه به «پیشرفت پروژه‌ها» با در نظر گرفتن دو نصاب تخصیص متفاوت برای مناطق (استان‌ها) پرپیشرفت و مناطق کم‌پیشرفت کشور است.

مقدمه

اهم مشکلات «طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای» عبارتند از موارد زیر که برخی از آنها عملیاتی و برخی ساختاری هستند:

۱. عدم وضوح روش سنجش تناسب و تطابق طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای با اهداف برنامه‌های توسعه کشور.

۲. تطویل زمان اجرای سرمایه‌گذاری‌ها.

۳. افزایش هزینه پروژه‌ها به دلیل تأخیر و زیان‌های ناشی از آن.

۴. افتتاح طرح‌هایی که ظرفیت‌های ایجاد شده آنها به دلیل انقضای زمان نیاز، عدم قابلیت فنی و... قابل استفاده نیستند.

۵. عدم کفایت و تناسب پیش‌بینی‌های اعتباری در قوانین بودجه.

۶. ابهام در چگونگی تصویب و نیز مرجع تصویب‌کننده آنها.

۷. عدم تخصیص بهینه منابع و کاهش نسبت ستانده‌ها به هزینه‌های پرداخت شده.

با توجه به وجود مشکلات در مراحل تصویب، اجرا، نظارت، بهره‌برداری و همچنین ساختاری می‌توان راهکارهایی درخصوص مشکلات طرح‌های عمرانی در مراحل مختلف فرآیند اجرای طرح‌های عمرانی مطرح ساخت که مهمترین آنها عبارتند از:

- الزام به اولویت‌بندی طرح و پروژه‌ها و تخصیص اعتبارات سالیانه برمبنای آن.

- تدوین ضوابط انتخاب مجریان پروژه و الزام دستگاه‌های اجرایی به رعایت آن.

- اجتناب‌ناپذیر بودن محدود کردن استفاده از شیوه امانی اجرای پروژه‌ها، اصلاح نظام فنی و

اجرایی و استفاده از روش‌های جدید اجرای طرح‌ها.

- ایجاد سامانه برخط (Online) گزارش نظارت طرح‌های عمرانی.

- تنوع‌بخشی به منابع تأمین هزینه‌های عمرانی و طراحی سازوکارهای مناسب.

- پیش‌بینی معافیت‌ها و مکانیسم‌های تشویقی برای تسریع در واگذاری طرح‌های عمرانی.

- بازنگری در وظایف دولت و دستگاه‌های اجرایی براساس قانون اجرای سیاست‌های کلی

اصل چهل و چهارم قانون اساسی.

- ساماندهی (واگذاری، حذف، تعدیل عملیات و...) طرح‌های عمرانی در شروع برنامه پنجم

برمبنای قلمرو فعالیت‌های اقتصادی دولت، تمرکززدایی از طریق واگذاری امور اجرایی طرح‌ها به

دستگاه‌های تابعه استانی.

- تغییر روش‌های برنامه‌ریزی توسعه کشور از برنامه‌ریزی جامع به برنامه‌ریزی مسئله‌محور.

لازم به ذکر است که برخی از راهکارهای فوق‌الذکر به‌عنوان راهکارهای میان‌مدت در لایحه برنامه پنجم (به‌عنوان پیشنهاد مرکز) مد نظر قرار گرفته است. با این حال در کوتاه‌مدت و با توجه به اینکه مشکلات اعتباری، بیشترین سهم در مشکلات مذکور را داراست در جهت آزادسازی سرمایه‌های معطل‌مانده در این‌گونه طرح‌ها، اولویت‌بندی طرح‌های عمرانی براساس شاخص‌های مشخص می‌تواند به‌عنوان راهکار اصلی مد نظر قرار گیرد که در این گزارش به تفصیل به آن پرداخته خواهد شد.

۱. مشکلات طرح‌های عمرانی در دوره پیدایش و تصویب طرح‌ها و راهکارها

۱-۱. در زیر نظام تعریف طرح: خروج از منظومه هدفمند (طبق قانون: برنامه‌های عمرانی چندساله کشور)؛ عدم وضوح و در بسیاری موارد حتی عدم وجود منظومه هدفمند اجرایی (طرح آمایش کشور)، اتکا به شناخت‌های فردی یا حداکثر شم کارشناسی بجای رعایت استانداردهای توجیه طرح و

۱-۲. در زیر نظام توجیه طرح: توجیه طرح به‌صورت مستقیم یا غیرمستقیم توسط دستگاهی که در آینده مجری همان طرح خواهد بود با اصول اولیه مدیریت مغایر است؛ گزارش‌های توجیهی پروژه‌ها به‌صورت مکتوم و سر بسته هستند و نقایص و خطاهای آنها در معرض نقد و بررسی کارشناسان مختلف قرار نمی‌گیرد در واقع سازوکار پیشگیری و کاهش خطا وجود ندارد؛ در تعداد کثیری از طرح‌ها توجیه طرح پس از آغاز اجرای طرح انجام می‌شود و مطالعات توجیهی از گامی ضروری به موضوع زینتی تقلیل می‌یابد و

۱-۳. در زیر نظام تصویب طرح: افزایش تعداد طرح‌ها علیرغم ممنوعیت‌های قانونی متعدد فشارهای «بخشی» و «منطقه‌ای» در کوچک‌نمایی هزینه‌ها و بزرگ‌نمایی دستاوردها؛ شتابزدگی در شروع عملیات (اصطلاحاً زخمی کردن طرح) و

در این مرحله عواملی از قبیل:

- ضعف مطالعات در فرآیند امکان‌سنجی طرح،
- عدم حصول اطمینان از تأمین منابع مالی مورد نیاز اجرای طرح یا پروژه در زمان تصویب،
- تأثیر تصمیم‌گیری‌های سیاسی (نمایندگان مجلس مقامات دستگاهی یا مقامات محلی) در تصویب طرح‌ها یا پروژه‌های جدید،

- درج عناوین طرح‌های عمرانی با ماهیت مطالعه و اجرا به‌صورت هم‌زمان،

- عدم شفافیت تعاریف طرح و پروژه.

موجب عدم برآورد صحیح و قابل قبول هزینه‌های اجرایی طرح‌ها بدون رعایت محدودیت منابع

قابل تأمین شده و عملاً امکان تخصیص بهینه منابع و پیشرفت فیزیکی مناسب طرح‌ها را سلب می‌کند.

مهمترین راهکارهای پیشنهادی برای رفع مشکلات در این زمینه عبارتند از:

- پاسخگویی و مسئولیت‌پذیری مهندسين مشاور و دستگاه‌های اجرایی درخصوص مطالعات مربوط،
- پیش‌بینی اعتبار برای سال شروع متناسب با کل اعتبار مورد نیاز طرح و استفاده از مکانیسم LC داخلی،
- مجزا کردن اعتبارات مورد نیاز انجام مطالعات و عملیات اجرایی طرح‌های عمرانی و رعایت سازوکار اصولی تصویب طرح‌ها،
- تسریع در تهیه طرح آمایش کشور برای داشتن الگوی متوازن و پایدار برای توسعه طرح‌ها.

۲. مشکلات طرح‌های عمرانی در فرآیند اجرای طرح‌های عمرانی و راهکارها

۲-۱. در زیر نظام انتخاب مجری طرح: افزایش طول دوره حضور و اختیارات مجریان طرح‌ها به تناسب تطویل دوره اجرای طرح‌ها؛ تناسب حجم پروژه با دامنه اختیارات مجری گرچه نوعی ضرورت به نظر می‌رسد، اما باید آسیب‌شناسی شود.

۲-۲. در زیر نظام ارجاع کار به عوامل طرح: ضعف جدی دستگاه‌های اجرایی در شناخت صحیح ضوابط و روش‌ها (قانون برگزاری مناقصات و آیین‌نامه‌ها)؛ عدم شناخت و تعیین موضوع معامله و شرایط قراردادی که در طرح‌های عمرانی اساساً مسئله‌ای پیچیده محسوب می‌شود؛ مناقصات فاقد کفایت و کارآمدی فرآیندهای مختلف ارزیابی؛ وجود روابط غیرشفاف و گاهی غیرسالم در ارجاع کارها در غیاب سامانه‌های فعال «اطلاع‌رسانی مناقصات» و «اطلاع‌رسانی قراردادهای» و نیز هیئت‌های رسیدگی به شکایات، شتابزدگی در ارجاع کار ناشی از تأخیر در مراحل قبلی و حتی با تصور کسب و ذخیره‌سازی زمان برای مراحل و تأخیرات آتی و

۲-۳. در زیر نظام طراحی: تناسب حق‌الزحمه طراحی با حجم منابع مصرفی؛ نبود سازوکاری برای کنترل‌های کارکردی و

۲-۴. در زیر نظام تأیید: خلأ مهندسی ارزش؛ نبود روش‌های مهندسی و مدیریت ارزش سامان‌یافته در دوره اجرا؛ شتابزدگی برای تعیین هزینه‌ها و مطالعات مربوطه و

در این مرحله نیز برخی مسائل نظیر:

- نبود توازن بین منابع در دسترس و اعتبارات مورد نیاز طرح‌های عمرانی مصوب (عدم

تخصیص اعتبار سالیانه)،

- عدم اولویت‌بندی طرح‌های ذیل هر برنامه و یا بین پروژه‌های هر طرح،
 - نبود بسترهای لازم برای مشارکت بخش‌های غیردولتی در فعالیت‌های اقتصادی، اجرای طرح‌های غیرمرتبط با وظایف اصلی دستگاه‌های اجرایی،
 - تمایل شدید به واگذاری کارها در اشکال غیررقابتی مثل مناقصه محدود با مراجعه به فهرست‌های قبلی و حتی ترک تشریفات مناقصه،
 - ورود شرکت‌هایی با ماهیت لغزان و مبهم (شناور بین بخش خصوصی و دولتی)،
 - عدم وجود بانک اطلاعاتی منسجم و متمرکز درخصوص سوابق عوامل اجرایی،
 - عدم انسجام و طبقه‌بندی صحیح رشته‌های ارزیابی کیفی (صلاحیت) عوامل.
- نبود ضوابط مشخص، علمی و کارآمد در انتخاب مجریان پروژه، تمایل دستگاه‌های اجرایی به استفاده از اجرای پروژه به شیوه امانی توسل به انواع روش‌های غیررقابتی و غیرشفاف در واگذاری کارها و با توجیحات مختلف و ضعف در نظام فنی و اجرایی کشور از مهمترین عوامل نابسامانی در فرآیند عملیات اجرایی طرح‌ها هستند.

برای حل مسائل و مشکلات مزبور به‌کارگیری راهکارهایی از قبیل:

- الزام به اولویت‌بندی طرح و پروژه‌ها و تخصیص اعتبارات سالیانه برمبنای آن،
- خودداری از تصویب طرح‌های جدید بدون حصول اطمینان از نیاز واقعی و تأمین منابع،
- اولویت‌بندی طرح‌ها و پروژه‌ها براساس شاخص‌های مناسب،
- اجرای طرح‌های عمرانی مرتبط با دستگاه اجرایی تخصصی ذیربط،
- تدوین ضوابط انتخاب مجریان پروژه و الزام دستگاه‌های اجرایی به رعایت آن،
- محدود کردن استفاده از شیوه امانی اجرای پروژه‌ها و هرگونه ارجاع کار غیررقابتی و غیرشفاف اصلاح نظام فنی و اجرایی و استفاده از روش‌های جدید تأمین و تضمین کیفیت اجرای طرح‌ها اجتناب‌ناپذیر است.

۳. مشکلات طرح‌های عمرانی در فرآیند نظارت و بهره‌برداری از طرح‌های عمرانی

و راهکارها

- ۳-۱. در زیر نظام کنترل و اجرای پروژه: عدم استقرار نظام جامع کنترل پروژه؛ نبود باور به اثربخشی روش‌های نوین کنترل پروژه و عدم تمایل به ترک عادات قدیمی؛ نقص شناختی در تعریف

و استقرار نظام کنترل پروژه؛ عملگرایی مفرط در اجرای پروژه که کاملاً متناقض به رویکردهای جدید (نمادی و نموداری)^۱ در کنترل پروژه است و

۲-۳. در زیر نظام تضمین عملکرد: تقطیع نامناسب مقاطع پروژه؛ عدم تناسب طول دوره؛ نداشتن بازخوردهای مشخص مؤثر بر عوامل اجرای مراحل قبل و

۳-۳. در زیر نظام بیمه‌ای: عدم شناخت کافی موضوعات مورد بیمه و نیز مخاطرات و نرخ‌های متناسب متعلقه در شرایط مختلف؛ عدم آمادگی بیمه‌گرها (شرکت‌های بیمه‌ای) برای مشارکت کافی و

۴-۳. در زیر نظام بهره‌برداری: که اساساً حلقه مفقوده نظام فنی و اجرایی طرح‌های عمرانی کشور است و بیش از هر نقد فرعی، مغفول ماندن این حلقه یک نقد بنیادین نظام فنی و اجرایی طرح‌های عمرانی کشور است.

- نبود نظارت کافی، جدی و فراگیر بر اجرای طرح‌ها و پروژه‌ها،
 - گسست میان حلقه‌های علمی و اجرایی در مدیریت و پیشبرد طرح‌ها،
 - ناهماهنگی دستگاه‌های اجرایی در اجرا و بهره‌برداری از طرح‌های عمرانی،
 - محدودیت‌های درونی و نیز تحمیل به نهاد فرابخشی نظارتی برای کنترل پیشرفت پروژه،
 - عدم پاسخگویی مناسب دستگاه‌های اجرایی در زمینه ارائه گزارش‌های نظارتی، امکان اعمال نظارت مطلوب و مؤثر بر روند اجرا و بهره‌برداری از طرح‌های عمرانی را دشوار کرده است.
- برای حل مشکلات از این نوع، راهکارهای ذیل پیشنهاد می‌شود:
- تقویت کردن نقش نهادهای نظارتی فرابخشی،
 - ایجاد سامانه برخط (Online) گزارش نظارت طرح‌های عمرانی،
 - فراهم آوردن زمینه استفاده از نتایج گزارش‌های نظارتی در تخصیص اعتبار،
 - اصلاح عملیات اجرایی و بکارگیری روش‌های ارزیابی مستمر پروژه‌ها و طرح‌های عمرانی می‌تواند نقش بسزایی در بهبود ابعاد نظارتی طرح‌های عمرانی داشته باشد.

۴. مسائل ساختاری و برخی راهکارها

- ۴-۱. وابستگی شدید تأمین اعتبارات عمرانی به درآمدهای عمومی دولت.
- ۴-۲. نبود بسترهای لازم برای مشارکت بخش‌های غیردولتی در فعالیتهای اقتصادی،
- ۴-۳. ابهام و عدم شفافیت وظایف و مأموریت‌های دستگاه‌های اجرایی با قلمرو فعالیت‌های اقتصادی و تداوم نقش تصدی‌گری دولت در اجرای طرح‌ها،

۴-۴. تمایل به تمرکز امور در بخش‌های ستادی دستگاه‌های اجرایی و عدم آمادگی برای واگذاری عملیات اجرایی به دستگاه‌های تابعه در سطح شهرستان و استان (درخصوص طرح‌های ملی)،
۴-۵. انحراف منابع از طریق پیش‌بینی ردیف‌های متفرقه در بودجه‌های سنواتی،
۴-۶. نبود دیدگاه مسئله‌محور برای حل مهمترین مشکلات و چالش‌های هر بخش و آرمان‌گرایی در تدوین برنامه‌ها و اسناد بخشی، فرابخشی و استانی در برنامه‌های توسعه گذشته،
۴-۷. ضعف در برقراری ارتباط منطقی بین اهداف کمی و کیفی برنامه‌های توسعه و برنامه سالیانه دستگاه‌های اجرایی.

از مهمترین مسائل پیرامونی و ساختاری است که امکان شکل‌گیری محیط مناسب و مطلوب برای اجرای طرح‌های عمرانی در کشور را از بین برده است.

برای اصلاح وضع موجود برخی راهکارها شامل موارد زیر پیشنهاد می‌شود:

- تنوع‌بخشی به منابع تأمین هزینه‌های عمرانی،
- طراحی سازوکارهای مناسب برای استفاده هر چه بیشتر از وجوه اداره شده،
- الزام دستگاه‌ها به واگذاری طرح‌ها یا پروژه‌ها و پیش‌بینی معافیت‌ها و مکانیسم‌های تشویقی برای تسریع در واگذاری طرح‌های عمرانی،
- بازنگری در وظایف دولت و دستگاه‌های اجرایی براساس قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی، ساماندهی (حذف یا تعدیل عملیات و...) طرح‌های عمرانی در شروع برنامه پنجم بر مبنای قلمرو فعالیت‌های اقتصادی دولت،
- تمرکززدایی از طریق واگذاری امور اجرایی طرح‌ها به دستگاه‌های تابعه استانی،
- تغییر روش‌های برنامه‌ریزی توسعه کشور از برنامه‌ریزی جامع به برنامه‌ریزی مسئله‌محور و از برنامه‌ریزی بخشی به برنامه‌ریزی منطقه‌ای، ساماندهی طرح‌های موجود براساس اولویت اهداف، تعیین ارتباط شفاف بین طرح‌های مندرج در قوانین بودجه سالیانه (اعم از ملی و استانی) و اهداف کمی برنامه‌های توسعه و محدود کردن سقف اعتبارات ردیف‌های متفرقه در قوانین بودجه پیشنهاد می‌شود.

۵. حجم عظیم پروژه‌ها و ضرورت اولویت‌بندی آنها به عنوان راهکار اصلی

الگو یا روش دسته‌بندی طرح‌های عمرانی، به صورت متعارف در ادبیات بودجه‌ای و برنامه‌ریزی کشور تحت عنوان «اولویت‌بندی طرح‌های تملک‌داری‌های سرمایه‌ای» شناخته شده است. به‌طور

کلی می‌توان گفت: مهمترین فایده‌های فنی و اقتصادی اولویت‌بندی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای که از روش‌های کلیدی هدایت منابع می‌باشد، در مواردی مانند موارد زیر بروز می‌نماید:

• **تحقق سریع‌تر مهمترین اهداف برنامه‌های عمرانی** فصول مختلف بودجه، از طریق بهره‌برداری به‌موقع (یا نزدیک‌تر به برنامه‌های زمانی مصوب) پروژه‌ها.

• **کاهش هزینه‌های ساخت پروژه‌های اولویت‌دار** از طریق کاهش هزینه‌هایی که از ناحیه تأخیر در ساخت ایجاد می‌شود مانند هزینه‌های نگهداری مایملک منقول و غیرمنقول (پیش از بهره‌برداری) هزینه‌های استهلاک مایملک مزبور و ...

• **خاتمه هزینه‌های بالاسری، ماشین‌آلات و ... در پروژه‌های نیمه‌تمام دچار تعلیق یا در آستانه خاتمه** که به‌قولی بیشتر اعتبارات سالیانه آنها فقط صرف تعدیل، خسارت، بالاسری و ... می‌شود.

• **رفع زیان‌های ناشی از استهلاک ساختمان‌ها و تأسیسات** نیمه‌تمام که نوعاً شدیدتر و بدتر از استهلاک دوره بهره‌برداری است.

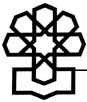
• **رفع زیان‌های عدم‌النفع** درخصوص سرمایه‌گذاری‌های قبلی انجام شده در پروژه‌های نیمه‌تمام دارای اولویت بالا.

• **جلوگیری از توجیه ناپذیر شدن و غیراقتصادی شدن پروژه‌ها**، (به‌ویژه پروژه‌هایی که دلایل اصلی توجیه آنها اقتصادی است) بر اثر دگرگونی شرایط فنی و اقتصادی پیشنهاد و طراحی پروژه. البته اولویت‌بندی طرح‌های ملی نیمه‌تمام که فواید فوق‌الذکر را در پی خواهد داشت، ابعاد مختلفی نیز دارد.

از بُعد فنی باید توجه داشت که درحال حاضر توقف (دوره‌ای یا موقت) و تعطیل (بلندمدت یا دائم) به دلایل مختلفی به‌ویژه کمبود اعتبار، در عمل اتفاق می‌افتد. در صورت استفاده از روش اولویت‌بندی و «کاهش هدفمند و آگاهانه عملیات برخی از پروژه‌ها به نفع برخی پروژه‌های دیگر» می‌توان این اتفاق اجباری و ناگزیر را به سمت بهینه سوق داد و دستاوردهایی مناسب‌تر و اقتصادی‌تر برای مجموعه طرح‌های هریک از حوزه‌های اولویت‌بندی فراهم آورد.

از طرف دیگر با توجه به شرایط فنی بسیار متفاوت برخی از پروژه‌های نیل یک طرح واحد، باید در این فرآیند، در نهایت پروژه‌ها را اولویت‌بندی کرد (و نه طرح‌ها را).

از بُعد اجتماعی باید توجه داشت که حدود تقاضای اجتماعی و نوع و میزان این انتظارات از نکاتی است که باید در اولویت‌بندی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (طرح‌های عمرانی) مورد توجه قرار گیرد. اگر به زمینه‌های اجتماعی هدایت بهینه تخصیص منابع برای حصول بیشترین دستاوردهای ملی یا کلان منطقه‌ای و بخشی توجه نشود روند کار می‌تواند با دو نوع مخالفت

مواجهه شود. نخست مخالفت برخی گروه‌های اجتماعی که احساس می‌کنند به نیازهای به حق آنان توجه نشده است. دوم تعارض برخی گروه‌های ذینفع که این روش هدفمند و نظام‌مند هدایت منابع را، مغایر منافع خود تلقی می‌کنند. لازم است که در کنار فرآیند کارشناسی و مدیریتی در این جهت، شکل‌دهی فرآیند اجتماعی متناسب مورد توجه قرار گیرد.

پافشاری بر سهم‌خواهی و تصاحب دارایی‌های سرمایه‌ای و تلاش اشخاص برای جهت‌دهی به این دارایی‌ها به سوی حوزه‌های نفوذ و مدیریت خود، پیوسته باعث ادامه روند کم‌بازده و پرخسارت قبلی خواهد بود. ترجیح اجرای طرح تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (طرح عمرانی) در منطقه یا حوزه نفوذ خود ولو با بازگشت سرمایه بسیار کمتر از اجرای طرح در منطقه یا حوزه دیگر، نتیجه این نگاه و برخورد خود محور است. این توضیح نیز لازم است که بازگشت سرمایه مورد نظر جامع منافع اجتماعی، اقتصادی، مالی و... است.

بنابراین پاسخگویی به نیاز جامعه بهره‌مند از منافع پروژه (جامعه هدف)، یکی از دستاوردهای پروژه و جزء فواید آن باید به حساب آید. اندازه‌گیری میزان و مقدار این فایده براساس ملاک‌ها و مشخصاتی است که باید طی مطالعه، مذاکره و تصمیم جمعی، شفاف و روشمند و در یک برنامه میان‌مدت صورت پذیرد.

اما در کوتاه‌مدت، راه مورد توافق و اساسی، در وهله نخست پرهیز از آغاز پروژه‌های عمرانی جدید (جز در موارد بسیار استثنایی و ضروری) است. این به معنای پرهیز از درگیر کردن بیشتر منابع مالی در دسترس در پروژه‌هایی است که قابلیت حصول نتیجه و بهره‌برداری دوردستی دارند. بدین ترتیب باید گفت پروژه فرضی «الف» که مثلاً یک درصد پیشرفت فیزیکی دارد از نظر میزان درگیری منابع مالی نباید هم‌عرض پروژه فرضی «ب» قرار گیرد که ۹۰ درصد پیشرفت فیزیکی دارد. بلکه پروژه «الف» با یک درصد پیشرفت به پروژه آغاز نشده «ج» نزدیکی بیشتری دارد. به عبارت دیگر نباید به محض پیشرفت چند درصدی یک پروژه (به اصطلاح متداول «زخمی کردن پروژه») آن را مانند پروژه‌های در آستانه بهره‌برداری قرار داد و منابع مالی را در آن درگیر و در واقع قفل نمود.

در حقیقت بخش تکمیلی اجماع «پرهیز از آغاز پروژه جدید» (درگیر نکردن منابع مالی در پروژه‌های بدون پیشرفت فیزیکی) عبارت است از: «پرداخت محدودتر به پروژه‌های تازه آغاز شده» (درگیر نکردن منابع مالی در پروژه‌های با پیشرفت فیزیکی اندک).

وجه دیگر این تصمیم این‌گونه است که منابع در دسترس (که در واقع چیزی جز اعتبارات سال‌های آینده پروژه‌ها نیست) در پروژه‌هایی صرف شود که امکانات (سرمایه‌گذاری‌های انجام شده و معطل در پروژه‌ها) را به میزان بیشتری به بهره‌برداری برسانند؛ به عبارتی نسبت «منابع مصرفی» به «امکانات به بهره‌برداری رسیده» بیشتر شود.

در شرایطی که توجیه‌پذیری طرح‌ها شرایط مشابهی داشته باشد، عدد ۵۰ درصد پیشرفت می‌تواند به‌عنوان عدد مرزی یا نصاب تعیین اولویت تلقی شود. هر طرحی که پیشرفتی بیش از ۵۰ درصد داشته باشد، با تأمین جزء کمتری از اعتبار، موجب بهره‌برداری جزء بیشتری از اعتبارات سرمایه‌گذاری می‌شود. مثلاً طرحی با پیشرفت ۶۰ درصد، به‌ازای دریافت ۴۰ درصد منابع، منجر به بهره‌برداری طرح و در نتیجه خروج ۶۰ درصد سرمایه‌گذاری از عدم‌النفع می‌گردد. پس در طرح فرضی یاد شده نسبت ستاده به داده بزرگتر از یک می‌گردد. اما در طرحی که مثلاً ۲۵ درصد پیشرفت فیزیکی دارد ما نیازمند پرداخت ۷۵ درصد اعتبارات کل آن هستیم تا آن بخش ۲۵ درصدی سرمایه‌گذاری قبلی را از عدم‌النفع خارج نماییم. لذا معیار ۵۰ درصد پیشرفت فیزیکی برای گام‌های نخست فرآیند اولویت‌بندی پروژه‌ها نسبتی اقتصادی و منطقی است.

البته به نکات و دقایق دیگری نیز باید توجه کرد. به‌عنوان مثال:

در کنار پذیرش ضرورت اصل «اولویت‌بندی پروژه‌های نیمه‌تمام ملی» به‌عنوان ابزار کلیدی مدیریت تخصیص و هدایت بهینه اعتبارات این بخش از بودجه، این پرسش قابل طرح است که آیا می‌توان با تعدیل الگوی اولویت‌بندی، صرفه‌های منطقه‌ای یا عدالت استانی را هم در کنار صرفه‌های کلان و ملی ناشی از اولویت‌بندی قرار داد یا خیر؟

۱-۵. میزان پیشرفت طرح‌های عمرانی در دست اجرا

برای بررسی این موضوع و تحلیل معیار ۵۰ درصد پیشرفت فیزیکی چند نوع بررسی تکمیلی انجام شده است. یکی از این بررسی‌ها، بررسی میزان پروژه‌های قرار گرفته در گروه اولویت پایین (فاقد معیار) و پروژه‌های اولویت بالا (واجد معیار) برحسب استان‌های محل اجرای پروژه‌های ملی نیمه‌تمام می‌باشد.

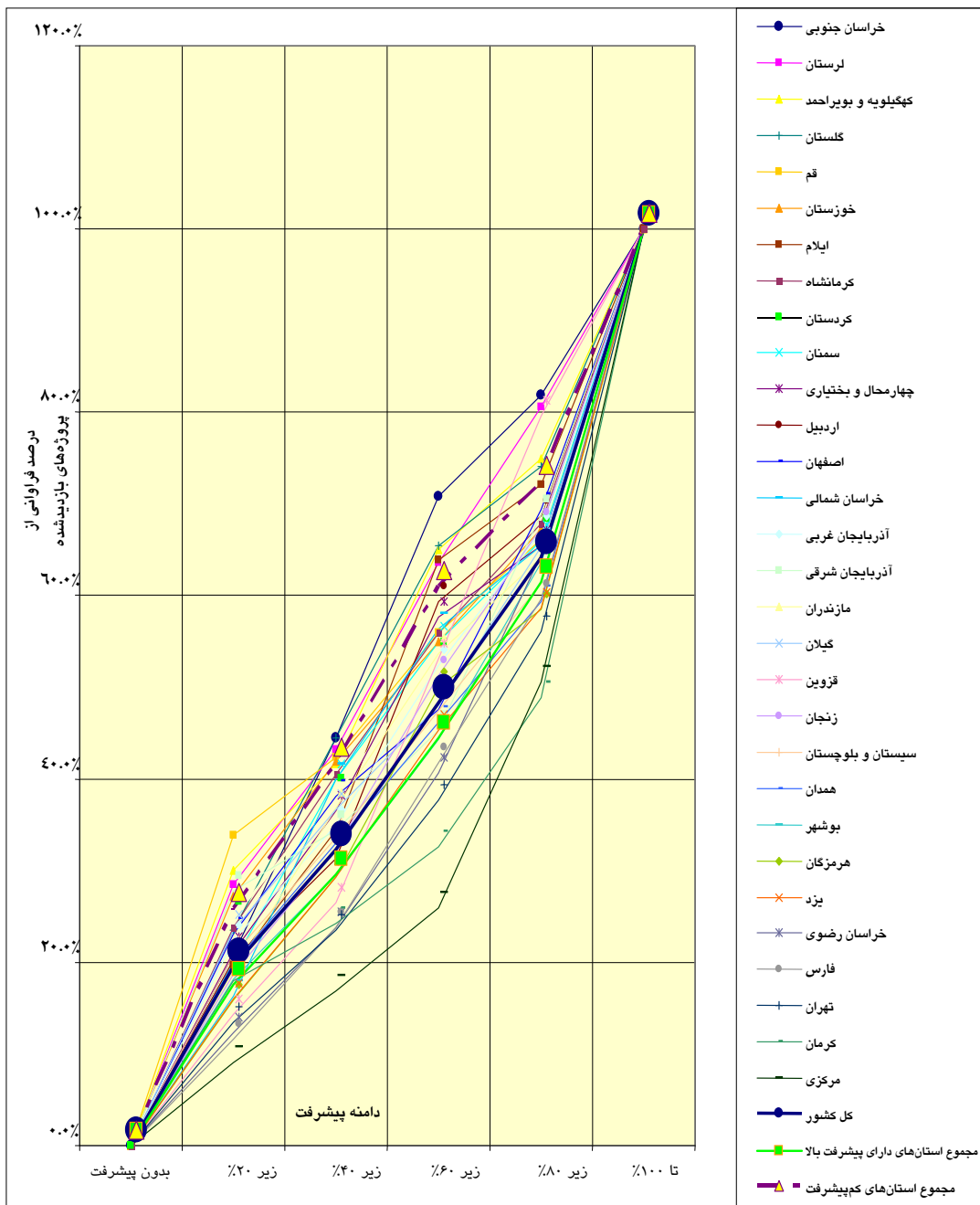
در این راستا و به‌منظور در نظر گرفتن ملاحظات منطقه‌ای، توجه به نیازهای مناطق کمتر برخوردار و تحلیل حساسیت مناطق مختلف کشور نسبت به «معیار پیشرفت فیزیکی» مطالعات زیادی وجود دارد.^۱ این ملاحظات و مطالعات در قالب نمودارهایی قابل رسم و تحلیل است که برای بیان روش کار، نمونه‌ای از این روش رسم و تحلیل ارائه می‌شود:

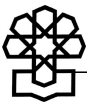
نمودار ۱ تصویری از میزان (درصد) پروژه‌های دارای پیشرفت‌های مختلف، براساس ساماندهی اطلاعات گزارش‌های نظارتی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی را ارائه می‌دهد.

۱. این روش تهیه و تحلیل برای نخستین بار در سال ۱۳۸۴ در مرکز پژوهش‌های مجلس از اطلاعات ارائه شده در گزارش‌های نظارتی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استخراج شده و هر ساله تاکنون نیز تهیه و تحلیل آنها ادامه یافته است.

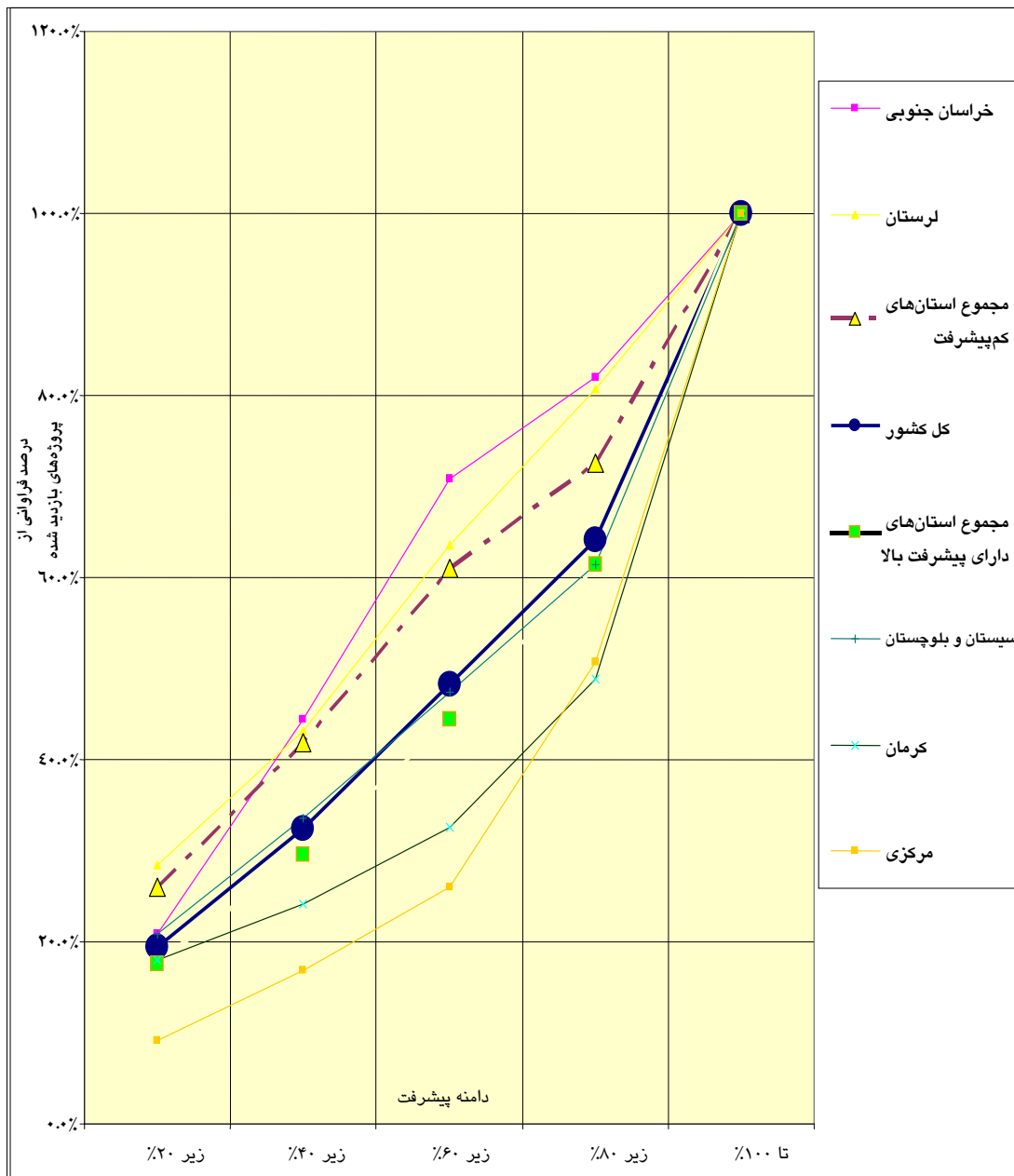

نمودار ۲. پراکندگی تجمعی پیشرفت پروژه‌های نیمه‌تمام ملی به تفکیک استان تا انتهای سال ۱۳۸۶

نمودار ۳. پراکنندگی تجمعی پیشرفت پروژه‌های نیمه‌تمام ملی به تفکیک استان طبق آخرین داده‌ها
سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی (پایان سال ۱۳۸۶)

در این نمودارها، محور افقی، مقدار پیشرفت پروژه‌ها را نشان می‌دهد. محور عمودی درصد تجمعی کل پروژه‌های بازدید شده را نشان می‌دهد؛ یعنی هر منحنی درصد طرح‌های دارای پیشرفت کمتر از مقدار فرضی (اعداد محور افقی) را به درصد کل پروژه‌های بازدید شده مرتبط می‌کند. نمودارهای ۲ و ۳ وضعیت پروژه‌های ملی را طبق آخرین اطلاعات در دسترس نشان می‌دهد (پیوست ۱).

به عنوان مثال اگر خط میانی را «زیر ۶۰ درصد» و «زیر ۴۰ درصد» از محور افقی در نظر بگیریم محل برخورد این خط با منحنی کل کشور، در سال تهیه گزارش هم تراز عدد ۳۱/۵۵ می باشد؛ یعنی معیار قرار دادن «۵۰ درصد پیشرفت فیزیکی» در سال مربوطه منجر به اولویت یافتن حدود ۶۸ درصد پروژه‌های کل کشور می‌گردد.

جهت ملحوظ داشتن شرایط خاص استان‌های محروم در همین نمودار، منحنی بیانگر شرایط این استان‌ها نیز ترسیم گشته است. ملاحظه می‌شود که معیار ۵۰ درصد پیشرفت فیزیکی منجر به اولویت یافتن تنها ۶۱/۷ درصد پروژه‌های ملی واقع در استان‌های محروم برای آن سال گشته است. یعنی با معیار پیشرفت فیزیکی «۵۰ درصد»، علی‌رغم تأمین صرفه و عدالت در مقیاس ملی، پروژه‌های استان‌های محروم در آن سال ۶ درصد کمتر از میانگین کشوری اولویت می‌یافته است. طبق همین نمودار در نظر گرفتن معیار ۴۰ درصد پیشرفت برای این استان‌های خاص می‌توانسته منجر به اولویت یافتن حدود ۷۰ درصد کل پروژه‌های ملی واقع در استان‌های محروم گردد که برای حفظ وضع موجود مناسب‌تر است. البته اولاً این عدد برای بیشتر نشدن اختلاف مناطق محروم با کل کشور مناسب است، ثانیاً معیار ۴۰ درصد مربوط به میانگین استان‌های محروم می‌شود و طبق نمودار در آن سال، استان‌های ایلام و سیستان و بلوچستان حتی با معیار ۴۰ درصد پیشرفت نیز از حدود ۶۵ درصد اولویت یافتن پروژه‌های ملی واقع در استان برخوردار شده و هنوز از میانگین کشوری عقب‌تر بوده‌اند. لذا برای استان‌های محروم معیار استثنایی ۳۰ درصد پیشرفت فیزیکی پیشنهاد شده تا ضمن رعایت حداقل میانگین کشوری در تمام استان‌ها، میانگین استان‌های محروم نیز از مزیت داشتن تعداد بیشتر پروژه‌های ملی اولویت‌دار برخوردار گردند.

البته نقدی که به این روش می‌توان وارد کرد آن است که در شرایط عدم انطباق میزان «پیشرفت فیزیکی» و «پیشرفت مالی» چگونه باید «میزان پیشرفت فیزیکی پروژه‌ها» (که ملاک تعیین بهره‌وری سرمایه‌گذاری می‌باشد) را به «پیشرفت مالی» تبدیل نماییم؟ عدد نخست در مورد برخی پروژه‌ها اعلام می‌شود، اما عدد دوم برای تمام پروژه‌ها در موافقتنامه ذکر می‌گردد. در برخی موارد استثنایی، اختلاف این دو عدد حتی شاید بیش از ۱۰۰ باشد. البته با کنار گذاشتن حساسیت موردی و به منظور تصمیم‌گیری کلی و کلان، می‌توان همان گزارش‌های نظارتی سالیانه طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای را مورد توجه قرار داد. به عنوان مثال طبق گزارش نظارتی سال ۱۳۸۲، به‌ازای پیشرفت مالی حدود ۸۲ درصد، پیشرفت فیزیکی حدود ۶۱ درصد به‌دست آمده است. این نسبت به عنوان یک الگوی مقایسه، مبین ۷۰ درصد پیشرفت مالی برای حصول ۵۰ درصد پیشرفت

فیزیکی برای کل کشور و ۴۰ درصد پیشرفت مالی برای حصول ۳۰ درصد پیشرفت فیزیکی در استان‌های محروم بوده است.

نقد دیگر که می‌توان به روش پیشنهادی وارد کرد ملاحظه و مطالعه تحلیل حساسیت فصول مختلف بودجه ای نسبت به معیار اقتصادی ۵۰ درصد پیشرفت فیزیکی است. بررسی نحوه توزیع پیشرفت پروژه های فصول مختلف نیز نشان‌دهنده حساسیت مختلف فصول است. البته به علت تعامل فصول و استان‌ها و توزیع پروژه‌های ملی هر یک از فصول در استان‌های مختلف کشور (که در یک ماتریس دو بُعدی قابل بررسی است) با اختیار مقادیر متفاوت پیشرفت به عنوان معیار اولویت استانی تغییراتی در توزیع پیشرفت پروژه‌ها به تفکیک فصول نیز رخ خواهد داد که تحلیل آن منوط است به:

- یا تولید اطلاعات جدید و طراحی ماتریس حداقل دو بُعدی «فصل - استان» در دستگاه‌های نظارتی دارای این اطلاعات،

- یا تحلیل مؤخر بر تخصیص‌های هدایت شده استانی.

لذا برای رفع این نقیصه یا پاسخ به این نقد و در شرایط کنونی که اطلاعات «فصل - استان» در اختیار نیست، برای بهترین اقدام ممکن در کوتاه‌مدت، پیشنهاد می‌شود: اولویت‌بندی پروژه‌ها، با رعایت ملاحظات منطقه‌ای و البته در ذیل فصول مربوطه صورت پذیرد و اولویت‌های بخشی نسبت به یکدیگر صورت نگیرد. این معنا در مطالعات اولویت‌بندی با اصطلاح «تحدید دامنه عمل اولویت‌بندی طرح‌های عمرانی، در محدوده فصول» نامیده شده است و روش اجرای آن به شرح زیر است:

با شروع عملیات واگذاری کامل اعتبارات به پروژه‌های با اولویت بالا (با نصاب فرضی X درصد پیشرفت در استان‌های محروم و $X+Y$ درصد پیشرفت در سایر استان‌ها)، در صورت وجود مازاد اعتبارات در هر فصل، با در نظر گرفتن همین منطق مازاد اعتبار در پروژه‌های اولویت پایین اما دارای حداکثر پیشرفت همان فصل توزیع شود و در صورت وجود کسری اعتبار در هر فصل نیز، کسری اعتبارات فصول از محل صرفه جویی اعتبارات پروژه‌های اولویت پایین همان فصل (با قید حداکثر تخصیصی معادل ۳۰ درصد برای پروژه‌های اولویت پایین) به پروژه‌های اولویت بالای همان فصل پرداخت گردد. البته در بلندمدت به منظور ایجاد روش دقیق‌تر و کامل‌تر مورد توافق جمعی، می‌توان سامانه‌ای فراگیر تعریف و ایجاد کرد.

۲-۵. معیارهای اولویت‌بندی طرح‌های ملی

جمع‌بندی این معیارها و روش‌ها را می‌توان در پیشنهادی به شکل زیر بیان نمود:

- تخصیص در تمام پروژه‌های بالای ۶۰ درصد پیشرفت فیزیکی به‌طور کامل و در اسرع وقت

صورت پذیرد.

- در استان‌های کم‌پیشرفت تخصیص در پروژه‌های بالای ۴۰ درصد پیشرفت فیزیکی نیز به‌طور کامل و در اسرع وقت صورت گیرد.

- به‌منظور تأمین اعتبارات مورد نیاز طرح‌های دارای اولویت، سایر طرح‌ها حداکثر ۳۰ درصد تخصیص یابند و پس از تخصیص سریع و کامل طرح‌های با اولویت (طبق ضوابط فوق) در صورت در دسترس بودن و وجود مازاد، اعتبارات هر یک از فصول تنها و تنها به پروژه‌های کم‌اولویت همان فصل تخصیص یابد.

تبصره - درخصوص مشارکت بانک‌ها باید توجه داشت از آنجا که پروژه‌های دارای پیشرفت فیزیکی میان ۹۰ تا ۱۰۰ درصد، حدود ۱۸ درصد کل پروژه‌ها را تشکیل می‌دهد که خود عدد بسیار بزرگ و پر مخاطره‌ای برای دریافت اعتبار از بانک‌هاست و در صورت توزیع خطی پروژه‌ها حتی می‌توان گفت که ۴۵۰ پروژه بالای ۹۵ درصد پیشرفت در کشور وجود داشته است، لذا تنها و تنها در پروژه‌های «خاتمه‌یافتنی که بیش از ۹۵ درصد پیشرفت داشته باشند»، از امکان تسریع و تکمیل پرداخت از طریق افزایش اعتبارات استفاده شود. این عدد را می‌توان در استان‌های با پیشرفت بالا محدود به مقادیری مثل ۹۷ درصد نیز نمود.

۳-۵. معیارهای اولویت‌بندی طرح‌های استانی

به‌منظور توسعه روش اولویت‌بندی فوق‌الذکر درخصوص اعتبارات عمرانی استانی مطالعات تکمیلی دیگری نیز صورت گرفته است. در این مطالعه سعی شده که به‌جای گزارش‌های نظارتی که نوعاً اطلاعات حدود ۲ سال قبل را در اختیار قرار می‌دهند، از اطلاعات پیوست یک لایحه بودجه ۱۳۸۹ که جدیدترین اطلاعات ارائه شده محسوب می‌شود استفاده گردد. البته نقدی که به این اطلاعات وارد می‌شود آن است که در سطح «طرح» ارائه می‌شوند و نه در سطح «پروژه».

با ورود اطلاعات طرح‌های استانی طبق لایحه بودجه ۱۳۸۹ و انجام محاسبات به کمک کامپیوتر و تحلیل آنها،^۱ اعمال معیار پیشرفت برای اولویت‌بندی این طرح‌ها بررسی شده است. البته باید توجه داشت که به‌منظور رعایت عدالت منطقه‌ای و لحاظ کردن شرایط متفاوت مناطق مختلف کشور و برای دسته‌بندی استان‌ها در دو دسته پرپیشرفت و کم‌پیشرفت دو روش را می‌توان اختیار کرد:

۱. از آنجا که جداول محاسباتی این بررسی دارای بیش از ۲۰۰ هزار سلول اطلاعاتی بوده است فقط بخش‌هایی از آن در پیوست درج شده است و اصل جداول نیز موجود است. اعداد ۳ رقمی (مثل ۱۱۰ یا ۱۸۰) در سطرهای بالایی جداول شناسه‌هایی برای پیگیری و انطباق بانک اطلاعاتی اصلی و جداول درج شده در متن گزارش است. لذا کارکرد آن فقط برای تطابق است و مفهوم دیگری ندارد.

- روش نخست: دسته‌بندی براساس آخرین گزارش نظارتی «پروژه»های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای.

- روش دوم: دسته‌بندی براساس جداول «طرح»های پیوست لایحه بودجه.

در روش نخست دسته‌بندی، استان‌هایی که طبق آخرین اطلاعات پروژه‌های عمرانی ملی (گزارش‌های نظارتی) دارای پیشرفت بالا بوده‌اند از این حیث «برخوردار» محسوب می‌شوند. (استان‌های برخوردار در جدول ۶ پیوست، با عدد «۱» مشخص شده‌اند و استان‌هایی که دارای پیشرفت پایین بوده‌اند، با عدد «۰» مشخص می‌شوند).^۱

در روش دوم، هر استان که طبق اطلاعات جداول طرح‌های عمرانی لایحه بودجه، دارای «میانگین پیشرفت» بالاتری بوده از این حیث برخوردار محسوب می‌شود.

میزان پیشرفت طرح‌های مربوط به هر استان در ذیل همان استان ارائه می‌شود. (تفکیک استان‌ها در دو دسته و درج مقادیر به تفکیک استان در جدول مربوطه، امکان محاسبات و بررسی‌های مراحل بعد را ایجاد می‌کند).

در جدول نهایی براساس یکی از دو روش منتخب در بخش‌های قبل، جمع تعداد طرح‌های واجد اولویت تعیین و همچنین نسبتی برای طرح‌های اولویت‌یافته هر استان تعیین می‌شود.

- در روش نخست، میانگین «طرح‌های اولویت‌یافته هر استان» برابر ۵۵/۸ درصد و واریانس این مقادیر ۰/۰۰۹۱۶۲ شده است و در مجموع ۶۰/۴ درصد از کل طرح‌های عمرانی استانی مورد بررسی، اولویت یافته‌اند.

- در روش دوم میانگین «طرح‌های اولویت‌دار هر استان» باز هم برابر ۵۵/۸ درصد، اما واریانس برابر ۰/۰۰۶۴۹۲ شده است و در مجموع ۶۰/۳ درصد کل طرح‌های عمرانی استانی اولویت یافته‌اند.

در بخش بعدی جداول درصد طرح‌های اولویت‌یافته در دو گروه «استان‌های دارای پیشرفت بالا» و «استان‌های دارای پیشرفت پایین» از یکدیگر تفکیک و محاسباتی برای تعیین میانگین پیشرفت برای هر یک از دو گروه انجام شده است.

- در روش نخست میانگین طرح‌های اولویت‌یافته استان‌های گروه «پیشرفت کم» ۶۷ درصد و این میانگین برای استان‌های با پیشرفت زیاد ۵۸/۶ درصد است.

- در روش دوم میانگین طرح‌های اولویت‌یافته استان‌های گروه کم‌پیشرفت ۶۱/۸ درصد و این میانگین برای استان‌های پیشرفت بالا ۵۹/۸ درصد است.

۱. نام استان‌های کم‌پیشرفت نیز در ذیل همین بخش جدول تصریح شده است.

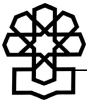
بدین ترتیب در هریک از دو روش فرض بر ترجیح طرح‌های مقرون به صرفه در داخل استان بوده یعنی جلوگیری از اینکه تخصیص به طرح‌های کم‌پیشرفت استان مانع تسریع و اتمام طرح‌های پرپیشرفت همان استان شود. اما برای پاسخ به پرسش‌هایی مثل اینکه «نصاب پرپیشرفت بودن را چه عددی در هر استان باید فرض نماییم تا در مجموع آهنگ تکمیل و اتمام طرح‌های استانی استان‌های مختلف از مشابهت و نزدیکی برخوردار باشند؟» می‌توان گفت:

• مصادیقی که به عنوان «استان‌های محروم» شناخته می‌شوند با مصادیق «استان‌های دارای پیشرفت پایین طرح‌ها و پروژه‌ها» چه از حیث پروژه‌های ملی و چه از حیث طرح‌های استانی متفاوت است.

• روش نخست دسته‌بندی استان‌ها (تعیین استان‌های کم‌برخوردار براساس گزارش نظارتی پروژه‌های عمرانی ملی) باعث می‌شود که از حیث پیشرفت طرح‌های استانی، میان دسته استان‌هایی که کمتر برخوردار فرض شده‌اند و استان‌هایی که بیشتر برخوردار فرض شده‌اند اختلافی حدود ۱۰ درصد به وجود آید.

• روش دوم (تعیین استان‌های کم‌برخوردار براساس اطلاعات لایحه بودجه درباره طرح‌های عمرانی استانی) موجب می‌شود که از حیث پیشرفت طرح‌های استانی، میان دو دسته تنها حدود ۲ درصد اختلاف پدید آید؛ این در حالی است که درصد کل طرح‌های استانی واجد اولویت (در کل کشور) تنها کمتر از یک‌دهم درصد کاهش یافته و میانگین طرح‌های اولویت یافته در استان‌های مختلف نیز هیچ تغییری نمی‌کند. کاهش محسوس و آریانس (تا دوسوم) میان استان‌ها نیز نشانگر این معنی است که بدون کاهش میانگین‌ها، روش دوم می‌تواند به نحو بهتری نزدیک شدن و توازن میان استان‌ها را تأمین کند.

• اولویت‌بندی طرح‌ها و پروژه‌ها براساس پیشرفت آنها، در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ در هر یک از دو عرصه ملی و درون‌استانی با شاخص‌ها و نصاب‌های همان عرصه به‌خوبی می‌تواند نیاز به تسریع و بهبود حوزه تملک دارایی‌های سرمایه‌ای را ایجاد نماید.

پیوست‌ها

پیوست ۱. شرح روش تحلیل میزان پیشرفت طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای با نمودار

مقدمه

از آنجایی که یکی از دغدغه‌های مطروحه نسبت به موضوع «اولویت‌بندی»، فاقد اولویت تلقی شدن بسیاری از پروژه‌های استان‌های محروم بوده است، لذا ملاحظات و مطالعاتی در این خصوص نیز انجام شده است.

مبنای این اطلاعات گزارش‌های نظارتی پروژه‌های عمرانی ملی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور است. این گزارش‌ها، پروژه‌های عمرانی ملی را از لحاظ پیشرفت فیزیکی به پنج گروه تقسیم می‌کند:

۱. پروژه‌های دارای پیشرفت فیزیکی تا ۲۰ درصد،
 ۲. پروژه‌های دارای پیشرفت فیزیکی از ۲۰ درصد تا ۴۰ درصد،
 ۳. پروژه‌های دارای پیشرفت فیزیکی از ۴۰ درصد تا ۶۰ درصد،
 ۴. پروژه‌های دارای پیشرفت فیزیکی از ۶۰ درصد تا ۸۰ درصد،
 ۵. پروژه‌های دارای پیشرفت فیزیکی ۸۰ درصد و بیشتر.
- هرساله، در نتیجه بازبازرسی تعداد پروژه‌های قرار گرفته در هر یک از پنج دسته فوق، برای کل کشور و برای هر استان گزارش می‌شود.

اما برای توجه به نگرانی عدم رعایت عدالت میان مناطق و استان‌ها ناشی از تعیین شاخص «پیشرفت فیزیکی» و لحاظ کردن اثر این شاخص روی پروژه‌های مناطق مختلف نیازمند یافتن اعداد مرتبط، معنادار و قابل تحلیل از طریق رسم نمودار پیوسته و آنالیز نتایج بودیم؛ لذا طبقات فوق به پنج طبقه ذیل تحویل شده و درصد فراوانی هر یک از طبقات ذیل محاسبه گردید:

۱. مجموع پروژه‌های دارای پیشرفت فیزیکی زیر ۲۰ درصد،
 ۲. مجموع پروژه‌های دارای پیشرفت فیزیکی زیر ۴۰ درصد،
 ۳. مجموع پروژه‌های دارای پیشرفت فیزیکی زیر ۶۰ درصد،
 ۴. مجموع پروژه‌های دارای پیشرفت فیزیکی زیر ۸۰ درصد،
 ۵. مجموع پروژه‌های دارای پیشرفت فیزیکی زیر ۱۰۰ درصد.
- چون برای بررسی و رفع کردن نگرانی مطروحه (عدم رعایت عدالت در تعیین پروژه‌های واجد یا فاقد اولویت) در واقع باید بتوانیم درصد پروژه‌های قرار گرفته در طبقات اخیرالذکر را تعیین

نماییم، لذا در پژوهش انجام شده، اعداد مذکور علاوه برای پروژه‌های کل کشور، برای تک تک استان‌ها نیز تعیین و اقدام به رسم نمودار مربوطه برای هر استان گردید.

مراحل و روش رسم نمودارها

به عنوان مثالی برای ترسیم نمودار پیشرفت، مراحل و روش ترسیم نمودار پیشرفت پروژه‌های ملی نیمه‌تمام در استان آذربایجان شرقی را تشریح می‌کنیم:

نخست باید پرسید که در این استان چند درصد پروژه‌های نیمه‌تمام ملی دارای پیشرفت زیر ۱۰۰ درصد است؟ علی‌القاعده تمام پروژه‌ها^۱ این نقطه با نام A روی نمودار ۴ نشان داده شده است.

سپس باید تعیین نمود که در همین استان چه تعداد از پروژه‌های نیمه‌تمام ملی دارای پیشرفت زیر ۸۰ درصد هستند؟ براساس محاسبات انجام شده ۷۱/۹ درصد این پروژه‌ها دارای پیشرفت زیر ۸۰ درصد هستند. این نقطه با نام B روی نمودار ۵ نشان داده شده است. همچنین مسیر و ترتیب نقطه‌یابی نیز با پیکان نشان داده شده است.

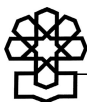
به همین ترتیب محاسبه شده است که ۶۰/۸ درصد پروژه‌های ملی در دست احداث در این استان پیشرفت فیزیکی کمتر از ۶۰ درصد دارند.

۴۵/۲ درصد این پروژه‌ها دارای پیشرفت فیزیکی کمتر از ۴۰ درصد هستند.

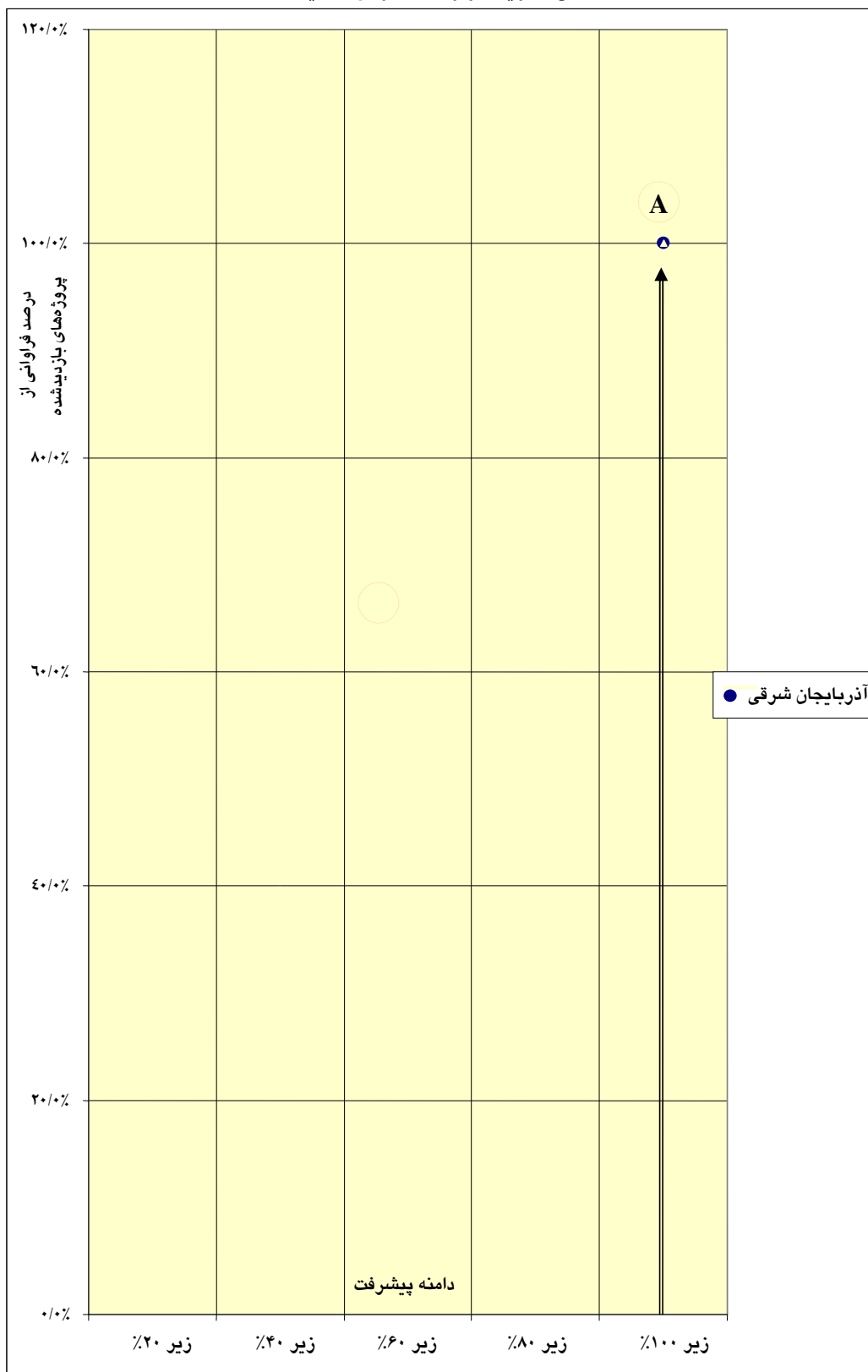
۲۸/۱ درصد این پروژه‌ها دارای پیشرفت فیزیک کمتر از ۲۰ درصد هستند.

مجموعه نقاط نامبرده در روی نمودار «ب» نشان داده شده‌اند. با اتصال این نقاط به هم نمودار ۶ حاصل می‌شود که درواقع تصویری از نحوه توزیع پیشرفت پروژه‌های نیمه‌تمام ملی در این استان است.

۱. معنای دیگر این پاسخ آن است که اگر «مقدار مرزی» معیار پیشرفت بیش از حد بالا برود، تمامی پروژه‌ها واجد این مقدار از معیار مذکور می‌شوند و بدین ترتیب این معیار از حیز انتفاع ساقط می‌شود.

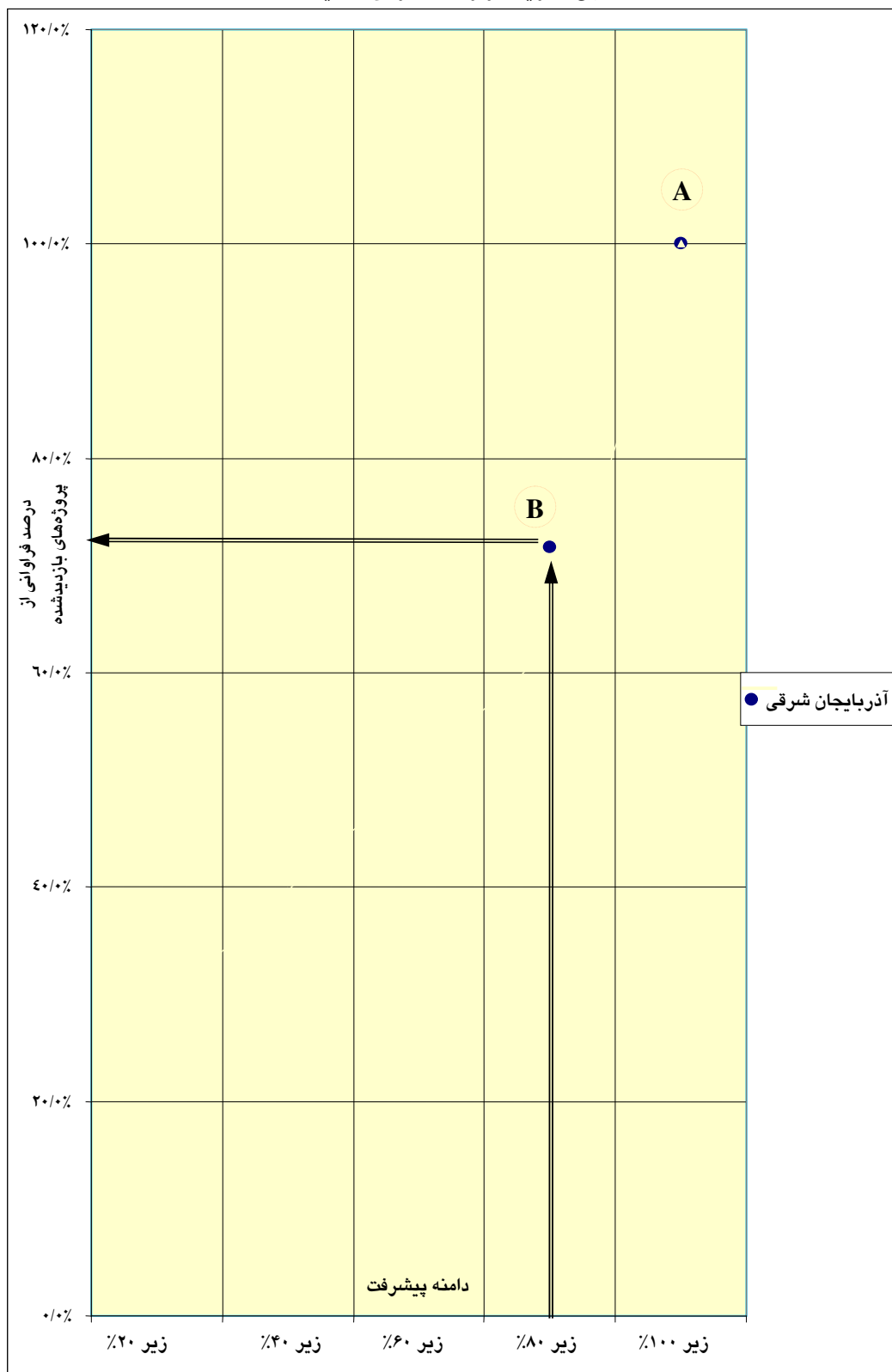

نمودار ۴. درصد فراوانی پیشرفت پروژه‌های نیمه‌تمام ملی به تفکیک استان
طبق آخرین گزارش نظارتی سالیانه

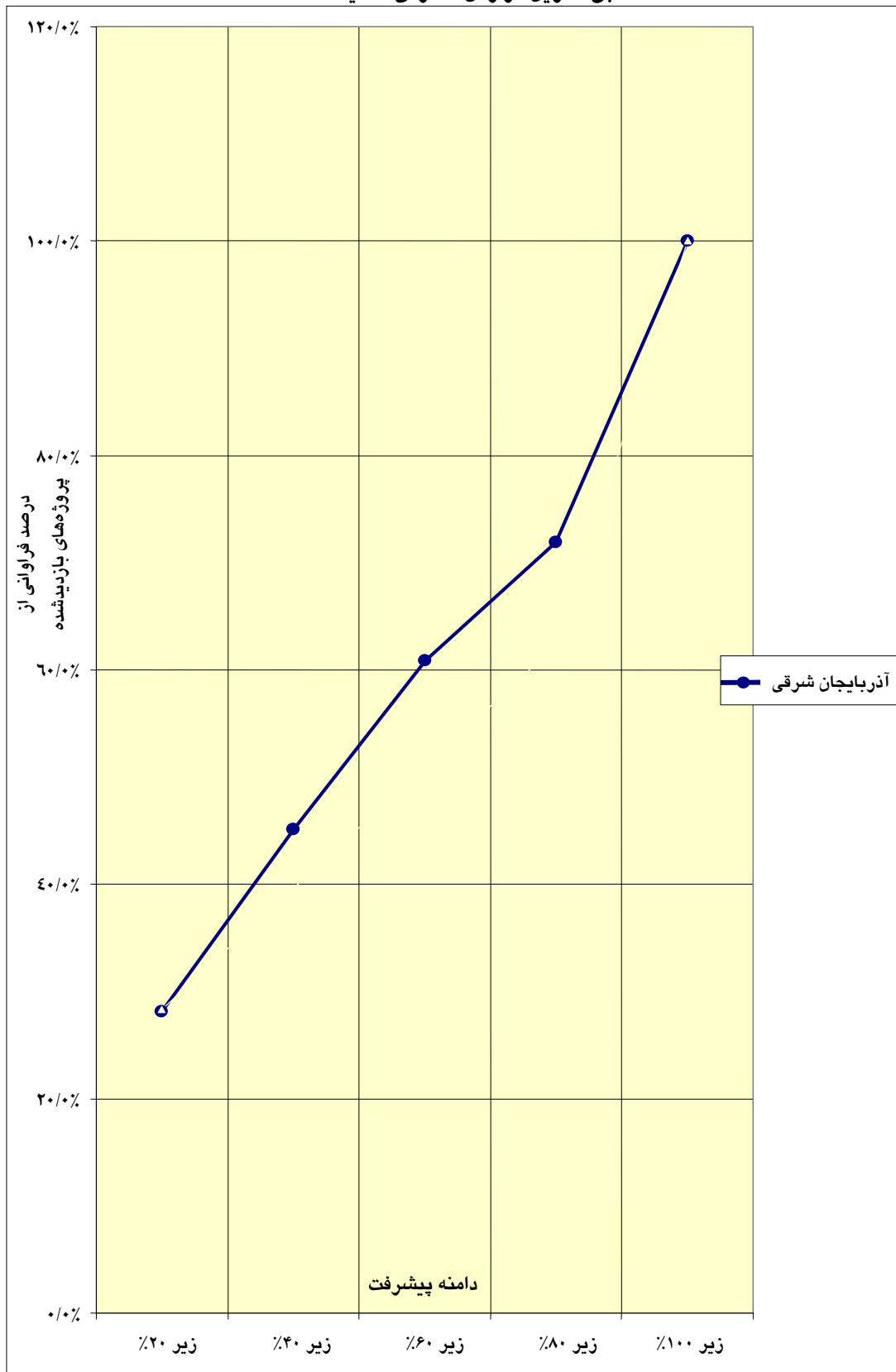

نمودار ۵. درصد فراوانی پیشرفت پروژه‌های نیمه‌تمام به تفکیک استان
طبق آخرین گزارش نظارتی سالیانه

نمودار ۶. درصد فراوانی پیشرفت پروژه‌های نیمه‌تمام ملی به تفکیک استان
طبق آخرین گزارش نظارتی سالیانه

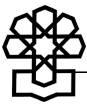

اکنون مشابه این نمودار را برای استان دیگری، مثلاً استان فارس رسم می‌نماییم:

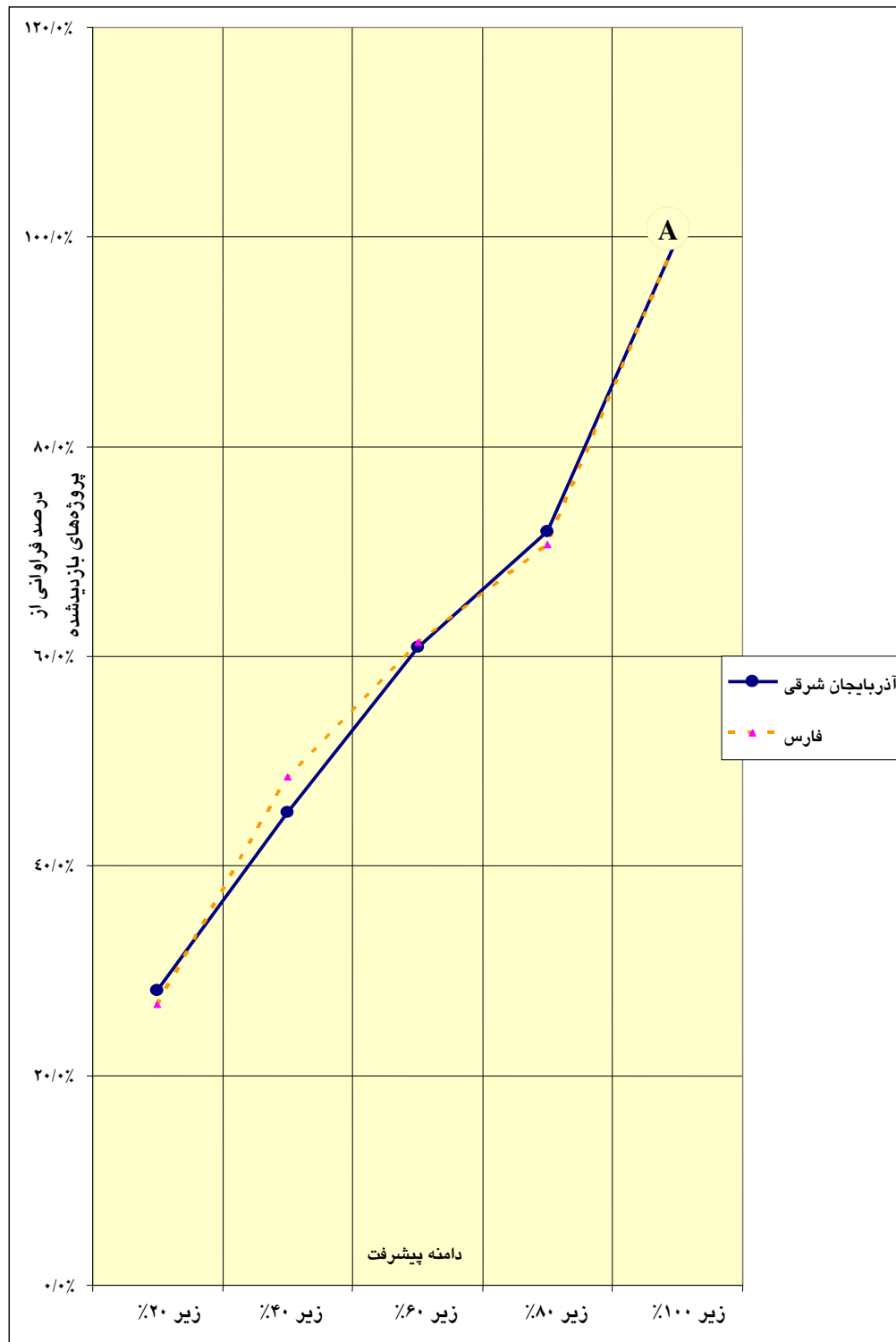
در مورد این استان نیز بدیهی است که میزان پروژه‌های نیمه‌تمام ملی دارای پیشرفت زیر ۱۰۰ درصد، برابر ۱۰۰ درصد کل پروژه‌هاست.^۱ درصد پروژه‌های نیمه‌تمام ملی دارای پیشرفت زیر ۸۰ درصد از کل پروژه‌های نیمه تمام موجود در این استان برابر ۷۰/۶ درصد است. به همین ترتیب ۶۱/۳ درصد پروژه‌های ملی در دست احداث در این استان پیشرفت فیزیکی کمتر از ۶۰ درصد دارند. ۴۸/۵ درصد این پروژه‌ها دارای پیشرفت فیزیکی کمتر از ۴۰ درصد هستند. ۲۶/۸ درصد این پروژه‌ها دارای پیشرفت فیزیکی کمتر از ۲۰ درصد هستند.

ترسیم منحنی این مقادیر برای استان فارس روی نمودار ۷ انجام شده‌است.

۱. معنی دیگر این پاسخ آن است که اگر «مقدار مرزی» معیار پیشرفت بیش از حد بالا برود، تمامی پروژه‌ها واجد این مقدار از معیار مذکور می‌شوند و بدین ترتیب این معیار از حیز انتفاع ساقط می‌شود.

نمودار ۷. درصد فراوانی پیشرفت پروژه‌های نیمه‌تمام ملی به تفکیک استان طبق آخرین گزارش نظارتی سالانه

شیوه تحلیل نمودار و نتیجه‌گیری از آن

با کمک مجموع آنچه گفته شد و ملاحظه نمودار ۸ موارد ذیل قابل تشخیص است:

- منحنی تمام استان‌ها در نقطه A دارای اشتراک هستند.
 - شیب منحنی‌ها همواره غیرمنفی است.
 - میزان شیب در بین هر دو نقطه بیانگر تمرکز و ثقل پروژه‌ها در آن دامنه پیشرفت است.
- به عنوان مثال در هر دو استان نمونه ملاحظه می‌شود که «شیب منحنی در دامنه پیشرفت ۸۰ درصد تا ۱۰۰ درصد» (ناحیه C) شدیدتر از «شیب نمودار در دامنه ۴۰ درصد تا ۶۰ درصد» (ناحیه D) است و لذا باید گفت درصد بیشتری از پروژه‌های این استان‌ها در دامنه‌ی پیشرفت فیزیکی بالای ۸۰ درصد (نزدیک به خاتمه) قرار دارند.

برای تعیین کمی درصد آن دسته از پروژه‌های نیمه‌تمام ملی مستقر در این استان‌ها که دارای پیشرفت فیزیکی زیر ۵۰ درصد هستند، از نقطه مربوطه در روی محور افقی به سمت بالا حرکت کرده و عدد همتراز محل برخورد این خط فرضی با نمودار را بر روی محور عمودی قرائت می‌نماییم. این عدد قرائت‌شده روی محور عمودی، نشان‌دهنده درصد پروژه‌های دارای پیشرفت زیر ۵۰ درصد در هریک از این استان‌ها می‌باشد. بدین ترتیب ملاحظه می‌شود که عدد به‌دست آمده (درصد پروژه‌های زیر ۵۰ درصد) برای استان آذربایجان شرقی ۵۳ درصد و برای استان فارس ۵۴/۹ درصد است.

ملاحظه می‌شود که اعداد به‌دست آمده برای این دو استان، به شدت نزدیک و شرایط آنها کاملاً مشابه یکدیگر است. اما مطالعات انجام‌شده نشانگر آن است که ترسیم منحنی پیشرفت پروژه‌های نیمه‌تمام ملی در برخی استان‌های دیگر دارای تفاوت معناداری است. به عنوان مثال منحنی مربوط به استان خراسان جنوبی ترسیم و ارایه شده است. در واقع ترسیم منحنی چنین استان‌هایی نقش و کارکرد این نمودار را به‌خوبی نشان می‌دهد. مثلاً ملاحظه می‌شود که درصد پروژه‌های دارای پیشرفت فیزیکی زیر ۲۰ درصد در این استان بسیار بیش از درصد مشابه در دو استان نمونه دیگر می‌باشد.

این حکم در مورد تمام استان‌هایی که بخش تحتانی منحنی آنها به سمت بالا گرایش دارد تقریباً صادق است. به بیان دیگر با توجه به اشتراک تمام منحنی‌ها در انتهای فوقانی یا نقطه A، هر منحنی که با گردش حول آن نقطه به سمت بالای چپ دوران کرده باشد^۱ نشانه‌ی پیشرفت‌های کم‌تر و هر منحنی که با گردش حول نقطه نامبرده به سمت پایین‌راست میل کرده باشد نشانه‌ی پیشرفت‌های بالاتر پروژه‌های نیمه‌تمام ملی در آن استان است.

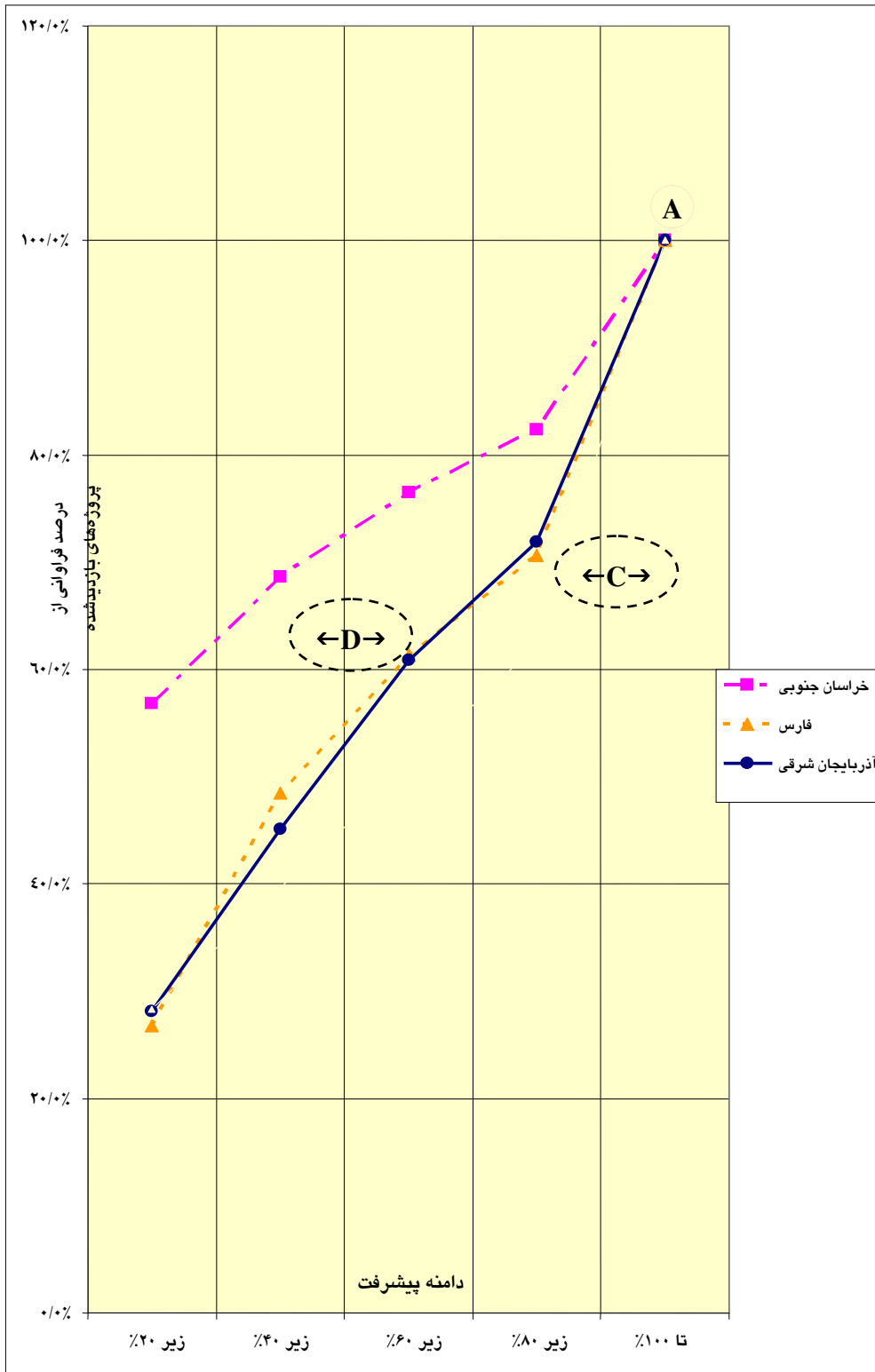

نکته بسیار کلیدی در این منحنی‌ها آن است که حتی استان‌هایی مانند استان خراسان جنوبی^۱ گرچه دارای منحنی متمایل به بالای‌چپ نسبت به سایر استان‌ها هستند، اما در خود آن استان‌ها باز هم شیب منحنی در دامنه نزدیک به پیشرفت ۱۰۰ درصد، دارای افزایش نسبی است. یعنی حتی در این استان‌ها نیز درصد پروژه‌های نزدیک به خاتمه در مقایسه با پروژه‌های نزدیک به میانه بیشتر است.

۱. این استان از لحاظ پیشرفت پروژه‌های نیمه‌تمام ملی آخرین استان محسوب می‌شود.

نمودار ۸. درصد فراوانی پیشرفت پروژه‌های نیمه‌تمام ملی به تفکیک استان طبق آخرین گزارش نظارتی سالیانه

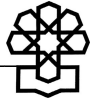

پیوست ۲. جدول‌های گزارش تخصیص عمرانی ۱۳۸۹

جدول ۱. اطلاعات نظارتی پروژه‌های ملی به تفکیک توزیع استانی

ردیف کتاب نیمه ۱۳۸۴	نام استان	اعتبار هزار میلیارد ریال	درصد نظارت شده	تعداد نظارت شده	زیر ۲۰ درصد			زیر ۴۰ درصد			زیر ۶۰ درصد			زیر ۸۰ درصد			تا ۱۰۰ درصد		
					تعداد	وزن مالی	درصد نظارت	تعداد	وزن مالی	درصد نظارت	تعداد	وزن مالی	درصد نظارت	تعداد	وزن مالی	درصد نظارت	تعداد	وزن مالی	درصد نظارت
	کل کشور	۱۹۱/۳	۷۰/۱	۳۵۱۳	۶۸۵	۲۱/۸	۱۹/۵	۴۵۲	۱۷/۶	۱۲/۹	۵۵۸	۲۰/۸	۱۵/۹	۵۵۸	۱۶	۱۵/۹	۱۲۶۰	۲۳/۸	۳۵/۹
۱	مرکزی	۱/۰	۹۸/۷	۷۷	۷	۰/۱	۹/۱	۶	۲	۷/۸	۷	۳/۹	۹/۱	۱۹	۵۳/۶	۲۴/۷	۳۸	۴۰/۴	۴۹/۴
۲	گیلان	۲/۴	۹۵/۱	۹۸	۲۳	۲۸/۱	۲۳/۵	۱۳	۲۶/۲	۱۳/۳	۱۱	۴/۷	۱۱/۲	۱۷	۳۵/۴	۱۷/۳	۳۴	۵/۵	۲۴/۷
۳	مازندران	۳/۹	۷۴/۲	۹۵	۱۸	۴/۲	۱۸/۹	۱۷	۴۲/۸	۱۷/۹	۱۶	۲۸	۱۶/۸	۱۰	۴/۸	۱۰/۵	۳۴	۱۰/۳	۲۵/۸
۴	آذربایجان شرقی	۶/۲	۸۰/۴	۱۴۸	۴۱	۱۲/۷	۲۷/۷	۱۰	۱۵/۲	۶/۸	۱۶	۳۱/۲	۱۰/۸	۳۵	۳۰/۴	۲۳/۶	۴۶	۱۰/۶	۳۱/۱
۵	آذربایجان غربی	۳/۱	۷۵/۲	۱۰۲	۲۳	۳۷/۹	۲۲/۳	۱۳	۵/۵	۱۲/۶	۱۸	۱۰/۶	۱۷/۵	۱۵	۱۳/۳	۱۴/۶	۳۴	۳۲/۷	۲۳/۰
۶	کرمانشاه	۴/۳	۸۹/۴	۸۴	۲۰	۶۶/۷	۲۳/۸	۱۴	۱۹/۱	۱۶/۷	۱۳	۶/۴	۱۵/۵	۱۰	۱/۵	۱۱/۹	۲۷	۶/۳	۲۲/۱
۷	خوزستان	۹/۸	۷۹/۴	۱۶۲	۴۴	۱۷/۳	۲۷/۲	۲۴	۳۸/۴	۱۴/۸	۲۱	۱۲/۱	۱۳/۰	۲۰	۲۰	۱۲/۳	۵۳	۱۲/۳	۳۲/۷
۸	فارس	۶/۹	۹۸/۱	۲۰۶	۲۴	۱۰/۸	۱۱/۷	۲۵	۱۳/۶	۱۲/۱	۳۷	۲۸/۱	۱۸/۰	۳۷	۲۲/۷	۱۸/۰	۸۳	۲۴/۸	۴۰/۳
۹	کرمان	۳/۷	۸۸/۶	۱۷۸	۳۲	۲۰/۶	۱۸/۰	۱۱	۱/۵	۶/۲	۱۵	۱۴/۸	۸/۴	۲۹	۶/۶	۱۶/۳	۹۱	۵۶/۶	۵۱/۱
۱۰	خراسان رضوی	۵/۵	۸۲/۹	۱۵۵	۱۹	۱۳/۵	۱۴/۳	۱۸	۱۴/۹	۱۱/۶	۲۶	۱۸	۱۶/۸	۳۷	۹	۲۳/۹	۵۵	۲۴/۵	۲۵/۵
۱۱	اصفهان	۴/۶	۸۶/۵	۱۴۷	۳۴	۲۴/۱	۲۳/۱	۲۲	۴۰/۸	۱۵/۰	۱۴	۱۱/۶	۹/۵	۲۲	۱۴/۸	۲۱/۸	۴۵	۸/۶	۲۰/۶
۱۲	هرمزگان	۱/۸	۷۱/۳	۸۲	۱۳	۱۱/۱	۱۵/۹	۱۱	۳۸/۲	۱۳/۴	۱۷	۱۸/۶	۲۰/۷	۷	۴/۶	۸/۵	۳۴	۲۷/۶	۴۱/۵
۱۳	سیستان و بلوچستان	۲/۰	۱۰۰/۰	۱۵۸	۳۳	۱۰/۹	۲۰/۹	۲۰	۱۵/۹	۱۲/۷	۲۲	۷/۴	۱۳/۹	۲۲	۲۰/۱	۱۳/۹	۶۱	۴۵/۸	۲۸/۶
۱۴	کردستان	۰/۹	۷۸/۹	۶۰	۱۵	۳۷/۴	۲۵/۰	۸	۱۵/۴	۱۳/۳	۹	۳۰/۱	۱۵/۰	۸	۵/۳	۱۳/۳	۲۰	۱۱/۷	۲۳/۳
۱۵	همدان	۱/۱	۹۵/۸	۹۱	۱۸	۳۷/۹	۱۹/۸	۱۲	۱۲	۱۳/۲	۱۲	۲۶	۱۳/۲	۱۲	۵/۱	۱۳/۲	۳۷	۱۸/۹	۴۰/۷
۱۶	لرستان	۲/۷	۸۸/۹	۸۸	۲۵	۲۳/۲	۲۸/۴	۱۳	۱۶	۱۴/۸	۱۸	۲۷/۲	۲۰/۵	۱۵	۱۳/۶	۱۷/۰	۱۷	۱۰	۱۹/۳
۱۷	ایلام	۲/۲	۸۱/۳	۶۱	۱۲	۲۷/۱	۱۹/۷	۹	۱۲/۷	۱۴/۸	۱۸	۴۹/۵	۲۹/۵	۵	۵/۴	۸/۲	۱۷	۵/۲	۲۷/۹
۱۸	زنجان	۱/۲	۹۲/۰	۸۰	۱۵	۱۸/۹	۱۸/۸	۱۱	۱۱/۱	۱۳/۸	۱۵	۷/۹	۱۸/۸	۱۳	۳۰/۲	۱۶/۳	۲۶	۳۱/۹	۲۲/۵
۱۹	چهارمحال و بختیاری	۲/۲	۶۵/۸	۵۲	۱۱	۲۷/۵	۲۱/۲	۸	۱۸/۲	۱۵/۴	۱۱	۲۲/۱	۲۱/۲	۴	۸/۵	۷/۷	۱۸	۲۳/۸	۲۴/۶
۲۰	کهگیلویه و بویراحمد	۰/۸	۸۷/۰	۶۰	۱۸	۱۴/۶	۳۰/۰	۷	۱۶/۴	۱۱/۷	۱۴	۲۸/۱	۲۳/۳	۶	۲۵/۶	۱۰/۰	۱۵	۱۵/۴	۲۵/۰
۲۱	سمنان	۱/۰	۹۷/۱	۱۰۰	۲۰	۲۴/۲	۲۰/۰	۲۰	۳۰/۵	۳۰/۰	۱۵	۱۰/۸	۱۵/۰	۱۱	۱۳/۷	۱۱/۰	۳۴	۲۰/۹	۲۴/۰
۲۲	یزد	۲/۷	۷۶/۵	۷۵	۱۲	۴۴/۵	۱۶/۰	۱۰	۹/۲	۱۳/۳	۱۲	۴/۷	۱۶/۰	۱۰	۱۸/۶	۱۳/۳	۳۱	۲۳	۴۱/۳
۲۳	بوشهر	۴/۰	۸۸/۰	۸۸	۱۶	۱۰/۵	۱۸/۲	۱۰	۱۶/۲	۱۱/۴	۱۳	۹/۲	۱۴/۸	۱۷	۳۲	۱۹/۳	۳۲	۲۲/۱	۲۶/۴
۲۴	تهران	۱۴/۸	۷۵/۹	۵۷۰	۷۷	۲۸/۹	۱۳/۵	۵۷	۲۱/۱	۱۰/۰	۸۱	۱۸/۳	۱۴/۲	۱۰۰	۱۴/۶	۱۸/۴	۲۵۰	۱۷/۱	۴۳/۹

تا ۱۰۰ درصد			زیر ۸۰ درصد			زیر ۶۰ درصد			زیر ۴۰ درصد			زیر ۲۰ درصد			تعداد	درصد	اعتبار هزار	نام استان	ردیف کتاب نیمه ۱۳۸۴
درصد نظارت	وزن مالی	تعداد	درصد نظارت	وزن مالی	تعداد	درصد نظارت	وزن مالی	تعداد	درصد نظارت	وزن مالی	تعداد	درصد نظارت	وزن مالی	تعداد	نظارت شده	نظارت شده	میلیارد ریال		
۳۱/۳	۷/۵	۲۰	۹/۴	۳۴/۴	۶	۲۸/۱	۱۶/۹	۱۸	۱۰/۹	۱۳/۷	۷	۲۰/۳	۲۷/۶	۱۳	۶۴	۸۴/۲	۱/۱	اردبیل	۲۵
۳۳/۹	۷/۲	۲۰	۱۰/۲	۱۵/۴	۶	۱۳/۶	۱۶/۱	۸	۸/۵	۴/۸	۵	۳۳/۹	۵۶/۶	۲۰	۵۹	۹۲/۲	۰/۵	قم	۲۶
۲۰/۴	۹/۸	۱۰	۲۶/۵	۲۸	۱۳	۲۶/۵	۲۲/۷	۱۳	۱۲/۲	۳۵	۶	۱۴/۳	۴/۵	۷	۴۹	۹۶/۱	۰/۵	قزوین	۲۷
۲۵/۹	۱۳/۶	۲۱	۸/۶	۴/۵	۷	۲۱/۰	۳۹/۶	۱۷	۲۱/۰	۱۸/۱	۱۷	۲۳/۵	۲۴/۲	۱۹	۸۱	۹۳/۱	۱/۲	گلستان	۲۸
۱۸/۱	۵/۷	۱۳	۱۱/۱	۶/۵	۸	۲۶/۴	۲۱/۳	۱۹	۲۳/۶	۴۵/۸	۱۷	۲۰/۸	۲۰/۷	۱۵	۷۲	۸۸/۹	۰/۶	خراسان جنوبی	۲۹
۲۴/۵	۵۴/۹	۱۹	۹/۱	۹/۷	۵	۱۶/۴	۱۲/۲	۹	۲۳/۶	۱۸	۱۳	۱۶/۴	۵/۲	۹	۵۵	۷۴/۳	۱/۱	خراسان شمالی	۳۰
۲۱/۷	۳۲/۸	۲۵	۱۴/۸	۱۴/۳	۱۷	۲۰/۰	۲۸/۷	۲۳	۱۵/۷	۱۰	۱۸	۲۷/۸	۱۴/۱	۳۲	۱۱۵	۱۱/۷	۹۷/۲	سایر	

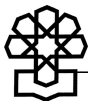

جدول ۲. ارزیابی میانگین پیشرفت فیزیکی پروژه‌ها در هر استان و مقایسه با میانگین پیشرفت فیزیکی کل پروژه‌های کشور

شاخص پیشرفت بالا (درصد)	درصد تجمعی پراکندگی پیشرفت					ورایانس درصد	درصد پراکندگی پیشرفت					نام استان	ردیف کتاب نیمه ۱۳۸۴
	تا ۱۰۰ درصد	زیر ۸۰ درصد	زیر ۶۰ درصد	زیر ۴۰ درصد	زیر ۲۰ درصد		تا ۱۰۰ درصد	زیر ۸۰ درصد	زیر ۶۰ درصد	زیر ۴۰ درصد	زیر ۲۰ درصد		
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۶۴/۱	۴۸/۲	۳۲/۴	۱۹/۵	۰/۸	۳۵/۹	۱۵/۹	۱۵/۹	۱۲/۹	۱۹/۵	کل کشور	
۱۲۶/۲	۱۰۰/۰	۵۰/۶	۲۶/۰	۱۶/۹	۹/۱	۳/۲	۴۹/۴	۲۴/۷	۹/۱	۷/۸	۹/۱	مرکزی	۱
۹۶/۱	۱۰۰/۰	۶۵/۳	۴۸/۰	۳۶/۷	۲۳/۵	۰/۹	۳۴/۷	۱۷/۳	۱۱/۲	۱۳/۳	۲۳/۵	گیلان	۲
۹۶/۰	۱۰۰/۰	۶۴/۲	۵۳/۷	۳۶/۸	۱۸/۹	۰/۹	۳۵/۸	۱۰/۵	۱۶/۸	۱۷/۹	۱۸/۹	مازندران	۳
۹۴/۹	۱۰۰/۰	۶۸/۹	۴۵/۳	۳۴/۵	۲۷/۷	۱/۱	۳۱/۱	۲۳/۶	۱۰/۸	۶/۸	۲۷/۷	آذربایجان شرقی	۴
۹۴/۷	۱۰۰/۰	۶۷/۰	۵۲/۴	۳۵/۰	۲۲/۳	۰/۷	۳۳/۰	۱۴/۶	۱۷/۵	۱۲/۶	۲۲/۳	آذربایجان غربی	۵
۸۹/۹	۱۰۰/۰	۶۷/۹	۵۶/۰	۴۰/۵	۲۳/۸	۰/۶	۳۲/۱	۱۱/۹	۱۵/۵	۱۶/۷	۲۳/۸	کرمانشاه	۶
۸۸/۵	۱۰۰/۰	۶۷/۳	۵۴/۹	۴۲/۰	۲۷/۲	۰/۹	۳۲/۷	۱۲/۳	۱۳/۰	۱۴/۸	۲۷/۲	خوزستان	۷
۱۱۱/۶	۱۰۰/۰	۵۹/۷	۴۱/۷	۲۳/۸	۱۱/۷	۱/۴	۴۰/۳	۱۸/۰	۱۸/۰	۱۲/۱	۱۱/۷	فارس	۸
۱۱۷/۳	۱۰۰/۰	۴۸/۹	۳۲/۶	۲۴/۲	۱۸/۰	۳/۳	۵۱/۱	۱۶/۳	۸/۴	۶/۲	۱۸/۰	کرمان	۹
۱۰۹/۸	۱۰۰/۰	۶۴/۵	۴۰/۶	۲۳/۹	۱۲/۳	۱/۰	۳۵/۵	۲۳/۹	۱۶/۸	۱۱/۶	۱۲/۳	خراسان رضوی	۱۰
۹۴/۱	۱۰۰/۰	۶۹/۴	۴۷/۶	۳۸/۱	۲۳/۱	۰/۷	۳۰/۶	۲۱/۸	۹/۵	۱۵/۰	۲۳/۱	اصفهان	۱۱
۱۰۴/۵	۱۰۰/۰	۵۸/۵	۵۰/۰	۲۹/۳	۱۵/۹	۱/۶	۴۱/۵	۸/۵	۲۰/۷	۱۳/۴	۱۵/۹	هرمزگان	۱۲
۱۰۰/۴	۱۰۰/۰	۶۱/۴	۴۷/۵	۳۳/۵	۲۰/۹	۱/۲	۳۸/۶	۱۳/۹	۱۳/۹	۱۲/۷	۲۰/۹	سیستان و بلوچستان	۱۳
۹۱/۹	۱۰۰/۰	۶۶/۷	۵۳/۳	۳۸/۳	۲۵/۰	۰/۸	۳۳/۳	۱۳/۳	۱۵/۰	۱۳/۳	۲۵/۰	کردستان	۱۴
۱۰۲/۶	۱۰۰/۰	۵۹/۳	۴۶/۲	۳۳/۰	۱۹/۸	۱/۴	۴۰/۷	۱۳/۲	۱۳/۲	۱۳/۲	۱۹/۸	همدان	۱۵
۷۸/۱	۱۰۰/۰	۸۰/۷	۶۳/۶	۴۳/۲	۲۸/۴	۰/۳	۱۹/۳	۱۷/۰	۲۰/۵	۱۴/۸	۲۸/۴	لرستان	۱۶
۸۹/۰	۱۰۰/۰	۷۲/۱	۶۳/۹	۳۴/۴	۱۹/۷	۰/۸	۲۷/۹	۸/۲	۲۹/۵	۱۴/۸	۱۹/۷	ایلام	۱۷
۹۷/۶	۱۰۰/۰	۶۷/۵	۵۱/۳	۳۲/۵	۱۸/۸	۰/۵	۳۲/۵	۱۶/۳	۱۸/۸	۱۳/۸	۱۸/۸	زنجان	۱۸
۹۳/۰	۱۰۰/۰	۶۵/۴	۵۷/۷	۳۶/۵	۲۱/۲	۱/۰	۳۴/۶	۷/۷	۲۱/۲	۱۵/۴	۲۱/۲	چهارمحال و بختیاری	۱۹
۷۹/۹	۱۰۰/۰	۷۵/۰	۶۵/۰	۴۱/۷	۳۰/۰	۰/۸	۲۵/۰	۱۰/۰	۲۳/۳	۱۱/۷	۳۰/۰	کهگیلویه و بویراحمد	۲۰
۹۲/۹	۱۰۰/۰	۶۶/۰	۵۵/۰	۴۰/۰	۲۰/۰	۰/۸	۳۴/۰	۱۱/۰	۱۵/۰	۲۰/۰	۲۰/۰	سمنان	۲۱
۱۰۶/۳	۱۰۰/۰	۵۸/۷	۴۵/۳	۲۹/۳	۱۶/۰	۱/۴	۴۱/۳	۱۳/۳	۱۶/۰	۱۳/۳	۱۶/۰	یزد	۲۲
۱۰۳/۷	۱۰۰/۰	۶۳/۶	۴۴/۳	۲۹/۵	۱۸/۲	۰/۹	۳۶/۴	۱۹/۳	۱۴/۸	۱۱/۴	۱۸/۲	بوشهر	۲۳
۱۱۴/۲	۱۰۰/۰	۵۶/۱	۳۷/۷	۲۳/۵	۱۳/۵	۱/۹	۴۳/۹	۱۸/۴	۱۴/۲	۱۰/۰	۱۳/۵	تهران	۲۴
۹۳/۵	۱۰۰/۰	۶۸/۸	۵۹/۴	۳۱/۳	۲۰/۳	۱/۰	۳۱/۳	۹/۴	۲۸/۱	۱۰/۹	۲۰/۳	اردبیل	۲۵

شاخص پیشرفت بالا (درصد)	درصد تجمعی پراکندگی پیشرفت					واریانس درصدها	درصد پراکندگی پیشرفت					نام استان	ردیف کتاب نیمه ۱۳۸۴
	تا ۱۰۰ درصد	زیر ۸۰ درصد	زیر ۶۰ درصد	زیر ۴۰ درصد	زیر ۲۰ درصد		تا ۱۰۰ درصد	زیر ۸۰ درصد	زیر ۶۰ درصد	زیر ۴۰ درصد	زیر ۲۰ درصد		
۸۵/۶	۱۰۰/۰	۶۶/۱	۵۵/۹	۴۲/۴	۳۳/۹	۱/۶	۳۳/۹	۱۰/۲	۱۳/۶	۸/۵	۳۳/۹	قم	۲۶
۹۶/۱	۱۰۰/۰	۷۹/۶	۵۳/۱	۲۶/۵	۱۴/۳	۰/۴	۲۰/۴	۲۶/۵	۲۶/۵	۱۲/۲	۱۴/۳	قزوین	۲۷
۸۱/۷	۱۰۰/۰	۷۴/۱	۶۵/۴	۴۴/۴	۲۳/۵	۰/۴	۲۵/۹	۸/۶	۲۱/۰	۲۱/۰	۲۳/۵	گلستان	۲۸
۷۷/۲	۱۰۰/۰	۸۱/۹	۷۰/۸	۴۴/۴	۲۰/۸	۰/۳	۱۸/۱	۱۱/۱	۲۶/۴	۲۳/۶	۲۰/۸	خراسان جنوبی	۲۹
۹۴/۱	۱۰۰/۰	۶۵/۵	۵۶/۴	۴۰/۰	۱۶/۴	۰/۹	۳۴/۵	۹/۱	۱۶/۴	۲۳/۶	۱۶/۴	خراسان شمالی	۳۰

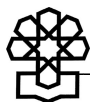

جدول ۳. رتبه‌بندی استان‌ها بر اساس کمترین میزان میانگین پیشرفت فیزیکی طرح‌های نیمه‌تمام ملی

شماره ردیف در گزارش نظارتی	نام استان	اولویت (پیشرفت اندک پروژه‌ها)	شناسه‌گذاری ۸ استان محروم طبق شاخص پیشرفت	شناسه‌گذاری ۸ استان محروم در برخورد متداول	شاخص پیشرفت بالا (درصد)
کل کشور					
۲۹	خراسان جنوبی	۱	۱	۱	۱۰۰/۰
۱۶	لرستان	۲	۱		۷۷/۲
۲۰	کهگیلویه و بویراحمد	۳	۱	۱	۷۸/۱
۲۸	گلستان	۴	۱		۷۹/۹
۲۶	قم	۵	۱		۸۱/۷
۷	خوزستان	۶	۱		۸۵/۶
۱۷	ایلام	۷	۱	۱	۸۸/۵
۶	کرمانشاه	۸	۱		۸۹/۰
۱۴	کردستان	۹	۰	۱	۸۹/۹
۲۱	سمنان	۱۰	۰		۹۱/۹
۱۹	چهارمحال و بختیاری	۱۱	۰	۱	۹۲/۹
۲۵	اردبیل	۱۲	۰	۱	۹۳/۰
۱۱	اصفهان	۱۳	۰		۹۳/۵
۳۰	خراسان شمالی	۱۴	۰		۹۴/۱
۵	آذربایجان غربی	۱۵	۰	۱	۹۴/۱
۴	آذربایجان شرقی	۱۶	۰		۹۴/۷
۳	مازندران	۱۷	۰		۹۴/۹
۲	گیلان	۱۸	۰		۹۶/۰
۲۷	قزوین	۱۹	۰		۹۶/۱
۱۸	زنجان	۲۰	۰		۹۶/۱
۱۳	سیستان و بلوچستان	۲۱	۰	۱	۹۷/۶
۱۵	همدان	۲۲	۰		۱۰۰/۴
۲۳	بوشهر	۲۳	۰		۱۰۲/۶
					۱۰۳/۷

شماره ردیف در گزارش نظارتی	نام استان	اولویت (پیشرفت اندک پروژه‌ها)	شناسه‌گذاری ۸ استان محروم طبق شاخص پیشرفت	شناسه‌گذاری ۸ استان محروم در برخورد متداول	شاخص پیشرفت بالا (درصد)
۱۲	هرمزگان	۲۴	.		۱۰۴/۵
۲۲	یزد	۲۵	.		۱۰۶/۳
۱۰	خراسان رضوی	۲۶	.		۱۰۹/۸
۸	فارس	۲۷	.		۱۱۱/۶
۲۴	تهران	۲۸	.		۱۱۴/۲
۹	کرمان	۲۹	.		۱۱۷/۳
۱	مرکزی	۳۰	.		۱۲۶/۲

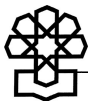

جدول ۴. وضعیت توزیع پیشرفت فیزیکی دو دسته شناسایی و تفکیک شده از حیث میزان پیشرفت فیزیکی طرح‌های نیمه‌تمام

مجموع استان‌های دارای پیشرفت بالا					کل نظارت شده	مجموع استان‌های کم پیشرفت					کل نظارت شده	۹۰٪ درصد	اولویت (پیشرفت اندک پروژه‌ها)	پایان سال ۱۳۸۶
۱۰۰٪	۶۱٪	۴۴٪	۲۹٪	۱۷٪		۱۰۰٪	۷۲٪	۶۱٪	۴۱٪	۲۵٪				
۳۸٪	۱۷٪	۱۴٪	۱۲٪	۱۷٪	۱۰۰٪	۲۷٪	۱۱٪	۱۹٪	۱۵٪	۲۵٪	۱۰۰٪	محرور با شاخص		
۱۰۵۲	۴۶۴	۴۰۷	۳۲۸	۴۸۰	۲۷۳۱	۱۸۳	۷۷	۱۲۸	۱۰۶	۱۷۳	۶۶۷	۸۰٪		کل کشور
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۳	۸	۱۹	۱۷	۱۵	۷۲	۱	۱	خراسان جنوبی
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۷	۱۵	۱۸	۱۳	۲۵	۸۸	۱	۲	لرستان
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۵	۶	۱۴	۷	۱۸	۶۰	۱	۳	کهگیلویه و بویراحمد
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۲۱	۷	۱۷	۱۷	۱۹	۸۱	۱	۴	گلستان
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۲۰	۶	۸	۵	۲۰	۵۹	۱	۵	قم
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۵۳	۲۰	۲۱	۲۴	۴۴	۱۶۲	۱	۶	خوزستان
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۷	۵	۱۸	۹	۱۲	۶۱	۱	۷	ایلام
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۲۷	۱۰	۱۳	۱۴	۲۰	۸۴	۱	۸	کرمانشاه
۲۰	۸	۹	۸	۱۵	۶۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۹	کردستان
۳۴	۱۱	۱۵	۲۰	۲۰	۱۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۰	سمنان
۱۸	۴	۱۱	۸	۱۱	۵۲	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۱	چهارمحال و بختیاری
۲۰	۶	۱۸	۷	۱۳	۶۴	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۲	اردبیل
۴۵	۳۲	۱۴	۲۲	۳۴	۱۴۷	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۳	اصفهان
۱۹	۵	۹	۱۳	۹	۵۵	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۴	خراسان شمالی
۳۴	۱۵	۱۸	۱۳	۲۳	۱۰۳	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۵	آذربایجان غربی
۴۶	۳۵	۱۶	۱۰	۴۱	۱۴۸	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۶	آذربایجان شرقی
۳۴	۱۰	۱۶	۱۷	۱۸	۹۵	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۷	مازندران
۳۴	۱۷	۱۱	۱۳	۲۳	۹۸	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۸	گیلان
۱۰	۱۳	۱۳	۶	۷	۴۹	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۹	قزوین
۲۶	۱۳	۱۵	۱۱	۱۵	۸۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۲۰	زنجان

مجموع استان‌های دارای پیشرفت بالا					کل نظارت شده	مجموع استان‌های کم پیشرفت					کل نظارت شده	۹۰٪ درصد	اولویت (پیشرفت اندک پروژه‌ها)	پایان سال ۱۳۸۶
۱۰۰٪	۶۱٪	۴۴٪	۲۹٪	۱۷٪	۰٪	۱۰۰٪	۷۲٪	۶۱٪	۴۱٪	۲۵٪	۰٪	محرورم با شاخص		نام استان
۶۱	۲۲	۲۲	۲۰	۳۳	۱۵۸	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۲۱	سیستان و بلوچستان
۳۷	۱۲	۱۲	۱۲	۱۸	۹۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۲۲	همدان
۳۲	۱۷	۱۳	۱۰	۱۶	۸۸	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۲۳	بوشهر
۳۴	۷	۱۷	۱۱	۱۳	۸۲	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۲۴	هرمزگان
۳۱	۱۰	۱۲	۱۰	۱۲	۷۵	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۲۵	یزد
۵۵	۳۷	۲۶	۱۸	۱۹	۱۵۵	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۲۶	خراسان رضوی
۸۳	۳۷	۳۷	۲۵	۲۴	۲۰۶	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۲۷	فارس
۲۵۰	۱۰۵	۸۱	۵۷	۷۷	۵۷۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۲۸	تهران
۹۱	۲۹	۱۵	۱۱	۳۲	۱۷۸	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۲۹	کرمان
۳۸	۱۹	۷	۶	۷	۷۷	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۳۰	مرکزی

جدول ۵. خلاصه و جمع‌بندی وضعیت توزیع پیشرفت فیزیکی در دسته ۸ استان کم‌پیشرفت و ۲۲ استان دیگر

مجموع استان‌های دارای پیشرفت بالا					کل نظارت شده	مجموع استان‌های کم‌پیشرفت					کل نظارت شده	
۱۰۰/۰	۶۱/۵	۴۴/۵	۲۹/۶	۱۷/۶	۰/۰	۱۰۰/۰	۷۲/۶	۶۱/۰	۴۱/۸	۲۵/۹	۰/۰	درصد تجمعی کل پروژه‌ها
۳۸/۵	۱۷/۰	۱۴/۹	۱۲/۰	۱۷/۶	۱۰۰/۰	۲۷/۴	۱۱/۵	۱۹/۲	۱۵/۹	۲۵/۹	۱۰۰/۰	درصد کل پروژه‌ها
۱۰۵۲	۴۶۴	۴۰۷	۳۲۸	۴۸۰	۲۷۳۱	۱۸۳	۷۷	۱۲۸	۱۰۶	۱۷۳	۶۶۷	جمع تعداد پروژه‌ها
۱۰۰ تا ۸۰	۸۰ تا ۶۰	۶۰ تا ۴۰	\$۴۰ تا ۲۰	۲۰ تا ۰		۱۰۰ تا ۸۰	۸۰ تا ۶۰	۶۰ تا ۴۰	\$۴۰ تا ۲۰	۲۰ تا ۰		

با توجه به استفاده از نرم‌افزار محاسباتی صفحه گسترده که جمع‌بندی و محاسبات سلول‌های زیرین را در صدر جدول ذکر کرده شرح ردیف‌ها و ستون‌های

بخش مجزا شده از جدول در سمت راست و ذیل این بخش اضافه و در جدول جدید (جدول ۵) درج شده است.

(ارقام به درصد)

جدول ۶. تفکیک استان‌های با پیشرفت کم و با پیشرفت زیاد طبق آخرین گزارش نظارتی طرح‌های عمرانی

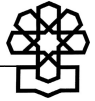
بخش ۱۵۰																														
۸	۶۰	۴۰	۶۰	۶۰	۶۰	۴۰	۶۰	۴۰	۴۰	۴۰	۶۰	۶۰	۴۰	۶۰	۶۰	۶۰	۶۰	۴۰	۶۰	۶۰	۴۰	۶۰	۶۰	۶۰	۶۰	۶۰	۶۰	۶۰		
۲۲	۱	۱	۱	۱	۱	۰	۱	۰	۰	۰	۱	۱	۰	۱	۱	۱	۱	۰	۱	۱	۰	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	
جمع	یزد	همدان	هرمزگان	مرکزی	مازندران	لرستان	گیلان	گلستان	کهگیلویه و بویراحمد	کرمانشاه	کرمان	کردستان	قم	قزوین	فارس	سیستان	سمنان	زنجان	خوزستان	خراسان شمالی	خراسان رضوی	خراسان جنوبی	چهارمحال و بختیاری	تهران	بوشهر	ایلام	اصفهان	اردبیل	آذربایجان غربی	آذربایجان شرقی
۰/۳۳	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۳۳/۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۰/۰۹	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۹/۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۰/۰۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱/۲	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۰/۰۲	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱/۵	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۰/۰۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱/۴	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۰۳	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۲/۶	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۰/۰۳	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۲/۹	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۰/۰۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱/۴	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۰/۰۲	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱/۷	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۰/۰۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱/۲	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۰/۱۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۹/۸	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۰/۰۷	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۶/۵	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۰/۰۳	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۲/۷	۰	۰
۰/۱۲	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۲/۲
۰/۰۶	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۶/۲	۰	۰	۰	۰
۰/۳۵	۰	۳۵/۳	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰

بخش ۱۱۰	
شماره	عنوان
۴۰	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر سیدان
۶۰	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر فسا
	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر اندیمشک
	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر ایذه
	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر بهبهان
	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر شوش
	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر تایباد
	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر تربت جام
	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر طرقله
	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر قوچان
	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر سریشنه
	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر فردوس
	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر ماکو
	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر هریس
	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر سراپله
	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر رزن

بخش ۱۵۰																																
۸	۶۰	۴۰	۶۰	۶۰	۶۰	۴۰	۶۰	۴۰	۴۰	۴۰	۶۰	۶۰	۴۰	۶۰	۶۰	۶۰	۶۰	۶۰	۴۰	۶۰	۶۰	۴۰	۶۰	۶۰	۴۰	۶۰	۶۰	۶۰				
۲۲	۱	۱	۱	۱	۱	۰	۱	۰	۰	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۰	۱	۱	۰	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱			
جمع	یزد	همدان	هرمزگان	مرکزی	مازندران	لرستان	گیلان	کلستان	کهگیلویه و بویراحمد	کرمانشاه	کرمان	کردستان	قم	قزوین	فارس	سیستان	سمنان	زنجان	خوزستان	خراسان شمالی	خراسان رضوی	خراسان جنوبی	چهارمحال و بختیاری	تهران	بوشهر	ایلام	اصفهان	اردبیل	آذربایجان غربی	آذربایجان شرقی		
۰/۱۷	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۶/۹	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	
۰/۰۴	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۴/۳	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	
۰/۳۴	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۴۳/۷	۰	۰	۰	۰	
۰/۰۲	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۲/۴	۰	۰	۰	۰	
۰/۵۴	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۵۳/۸	۰	۰	۰	۰	
۰/۰۶	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۶/۲	۰	۰	۰	۰	
۰/۰۹	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۸/۹	۰	۰	۰	۰	
۰/۰۹	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۹/۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۰/۱۷	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۷/۲	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۰/۱۴	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۳/۷	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۰/۰۶	۰	۰	۰	۰	۶/۴	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۰/۰۳	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۲/۹	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۰/۱۳	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۳/۲	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۰/۶۳	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۶۳/۲	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۰/۰۶	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۵/۷	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰

بخش ۱۱۰	
شماره طبقه بندی	عنوان
۴۰۹۰۱۴۴۶	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر شه میرزاد
۴۰۹۰۱۴۴۷	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر دامغان
۴۰۹۰۱۴۴۸	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر خمینی شهر
۴۰۹۰۱۴۴۹	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر خوراسکان
۴۰۹۰۱۴۵۰	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر شاهین شهر
۴۰۹۰۱۴۵۱	ایجاد تأسیسات فاضلاب مناطق جدید شهرضا
۴۰۹۰۱۴۵۲	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر نطنز
۴۰۹۰۱۴۵۳	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر دهگلان
۴۰۹۰۱۴۵۴	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر سریش آباد
۴۰۹۰۱۴۵۵	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر حسن آباد یاسوگند
۴۰۹۰۱۴۵۶	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر تنکابن
۴۰۹۰۱۴۵۹	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهرکها (فرخ شهر و کیان) و روستاهای اطراف شهرکرد
۴۰۹۰۱۴۶۰	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر فرادنبه
۴۰۹۰۱۴۶۲	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر گز
۴۰۹۰۱۴۶۳	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر سی سخت

بخش ۱۱۰

بخش ۱۵۰																														
۸	۶۰	۴۰	۶۰	۶۰	۶۰	۴۰	۶۰	۴۰	۴۰	۴۰	۶۰	۶۰	۶۰	۴۰	۶۰	۶۰	۶۰	۶۰	۴۰	۶۰	۶۰	۴۰	۶۰	۶۰	۴۰	۶۰	۶۰	۶۰		
۲۲	۱	۱	۱	۱	۱	۰	۱	۰	۰	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۰	۱	۱	۰	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱		
جمع	یزد	همدان	هرمزگان	مرکزی	مازندران	لرستان	گیلان	گلستان	کهگیلویه و بویراحمد	کرمانشاه	کرمان	کردستان	قم	قزوین	فارس	سیستان	سمنان	زنجان	خوزستان	خراسان شمالی	خراسان رضوی	خراسان جنوبی	چهارمحال و بختیاری	تهران	بوشهر	ایلام	اصفهان	اردبیل	آذربایجان غربی	آذربایجان شرقی
۰/۰۴	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۴/۳	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۰/۰۴	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۴/۳	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۰/۲۹	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۲۹/۵	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۰/۱۸	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۸/۳	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۰/۰۲	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۲/۴	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۰/۰۷	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۶/۹	۰	۰	۰	۰	۰
۰/۰۸	۰	۰	۷/۸	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۰/۰۲	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۲/۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۰/۸۲	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۸۲/۳	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۰/۶۹	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۶۹/۵	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۰/۵۵																														
۵۵/۸	۶۲/۶	۵۰/۲	۵۶/۵	۶۱/۱	۶۴/۴	۵۳/۲	۵۹/۹	۵۳/۰	۵۰/۷	۵۱/۳	۶۴/۷	۴۷/۷	۶۷/۸	۵۲/۸	۵۶/۷	۶۱/۹	۵۱/۴	۵۹/۶	۴۸/۳	۴۸/۴	۴۹/۰	۴۶/۹	۵۰/۲	۶۱/۹	۶۰/۹	۵۵/۸	۵۸/۳	۵۷/۶	۵۹/۱	۵۲/۷
۲۲	۱	۰	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۰	۱	۱	۰	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۰	۱	۱	۰	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
خراسان جنوبی، لرستان، کهگیلویه و بویراحمد، گلستان، قم، خوزستان، ایلام و کرمانشاه																														
۱	۱	۱	۱	۱	۰	۱	۰	۰	۰	۱	۱	۱	۰	۱	۱	۱	۱	۱	۰	۱	۱	۰	۱	۱	۱	۰	۱	۱	۱	۱

شماره طبقه‌بندی	عنوان
۴۰	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر جدید پرند
۶۰	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر جدید پردیس
	ایجاد تأسیسات فاضلاب مناطق جدید شهر زابل
	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر چرام
	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر کتاباد
	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر ایوان
	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر جاسک
	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر علی‌آباد کتول
	پس‌بین آوردن سطح آب زیرزمینی تهران
	مطالعه و اجرای مقاوم سازی پل‌های مهم تهران و راه‌های دسترسی
	میانگین (درصد)
	۵۱/۰

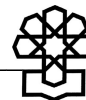
بخش ۱۱۰																																		
بخش ۱۶۰																																		
۰/۶۰	۰/۶۷	۰/۵۲	۰/۵۳	۰/۶۸	۰/۷۵	۰/۷۳	۰/۵۸	۰/۷۶	۰/۷۱	۰/۵۸	۰/۶۷	۰/۴۱	۰/۸۰	۰/۶۰	۰/۵۳	۰/۶۳	۰/۵۰	۰/۵۲	۰/۵۹	۰/۵۰	۰/۵۶	۰/۶۰	۰/۴۶	۰/۶۹	۰/۶۹	۰/۷۱	۰/۵۸	۰/۵۶	۰/۶۴	۰/۵۵	درصد طرح‌های اولویت‌یافته			
۵۱۴	۱۴	۱۴	۱۰	۱۵	۱۸	۲۴	۱۸	۲۲	۱۰	۱۵	۱۶	۱۲	۸	۹	۲۵	۱۷	۱۴	۱۲	۲۴	۱۰	۱۵	۹	۱۲	۵۰	۹	۱۲	۲۹	۱۸	۲۹	۲۴	جمع طرح‌های اولویت‌دار			
کل کشور	یزد	همدان	هرمزگان	مرکزی	مازندران	لرستان	گیلان	گلستان	کهگیلویه و بویراحمد	کرمانشاه	کرمان	کردستان	قم	قزوین	فارس	سیستان	سمنان	زنجان	خوزستان	خراسان شمالی	خراسان رضوی	خراسان جنوبی	چهارمحال و بختیاری	تهران	بوشهر	ایلام	اصفهان	اردبیل	آذربایجان غربی	آذربایجان شرقی	عنوان	شماره طبقه‌بندی		
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر خمینی شهر	۴۰۹۰۱۴۴۸	
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر خوراسکان	۴۰۹۰۱۴۴۹
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر شاهین شهر	۴۰۹۰۱۴۵۰
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	ایجاد تأسیسات فاضلاب مناطق جدید شهر شهرضا	۴۰۹۰۱۴۵۱
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر نطنز	۴۰۹۰۱۴۵۲
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر دهگلان	۴۰۹۰۱۴۵۳
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر سریش‌آباد	۴۰۹۰۱۴۵۴
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر حسن‌آباد یاسوگند	۴۰۹۰۱۴۵۵
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر تنکابن	۴۰۹۰۱۴۵۶

بخش ۱۱۰																														
بخش ۱۶۰																														
درصد طرح‌های اولویت‌یافته	۰/۵۵	۰/۶۴	۰/۵۶	۰/۵۸	۰/۷۱	۰/۷۱	۰/۷۳	۰/۷۵	۰/۶۸	۰/۵۳	۰/۵۲	۰/۶۷	۰/۶۷	۰/۶۷	۰/۶۷	۰/۶۷	۰/۶۷	۰/۶۷	۰/۶۷	۰/۶۷	۰/۶۷	۰/۶۷	۰/۶۷	۰/۶۷	۰/۶۷	۰/۶۷	۰/۶۷	۰/۶۷	۰/۶۷	
جمع طرح‌های اولویت‌دار	۲۴	۲۹	۱۸	۲۹	۱۲	۱۲	۹	۱۰	۱۵	۱۶	۱۲	۸	۹	۲۵	۱۷	۱۴	۱۲	۲۴	۱۰	۱۵	۹	۱۲	۵۰	۹	۱۲	۲۹	۱۸	۲۹	۲۴	
شماره طبقه‌بندی	عنوان	نام استان																												
ایجاد تأسیسات	فاضلاب	نام استان																												
۴۰۹۰۱۴۵۹	شهرکها (فرخ) و شهر و کیان و روستاهای اطراف شهر کرد	کردستان																												
۴۰۹۰۱۴۶۰	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر فرابنده	کردستان																												
۴۰۹۰۱۴۶۲	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر گز	کردستان																												
۴۰۹۰۱۴۶۳	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر سی سخت	کردستان																												
۴۰۹۰۱۴۶۴	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر جدید پرد	کردستان																												
۴۰۹۰۱۴۶۵	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر جدید پردیس	کردستان																												
۴۰۹۰۱۴۶۶	ایجاد تأسیسات فاضلاب مناطق جدید شهر زابل	کردستان																												
۴۰۹۰۱۴۶۷	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر چرام	کردستان																												
۴۰۹۰۱۴۶۸	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر گنبد	کردستان																												
۴۰۹۰۱۴۶۹	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر لیون	کردستان																												
کل کشور	یزد	همدان	هرمزگان	مرکزی	مازندران	لرستان	گیلان	گلستان	کهگیلویه و بویراحمد	کرمانشاه	کرمان	کردستان	قم	قزوین	فارس	سیستان	سمنان	زنجان	خوزستان	خراسان شمالی	خراسان رضوی	خراسان جنوبی	چهارمحال و بختیاری	تهران	بوشهر	ایلام	اصفهان	اردبیل	آذربایجان غربی	آذربایجان شرقی

بخش ۱۶۰																												بخش ۱۱۰							
۰/۶۰	۰/۶۷	۰/۵۲	۰/۵۳	۰/۶۸	۰/۷۵	۰/۷۳	۰/۵۸	۰/۷۶	۰/۷۱	۰/۵۸	۰/۶۷	۰/۴۱	۰/۸۰	۰/۶۰	۰/۵۳	۰/۶۳	۰/۵۰	۰/۵۲	۰/۵۹	۰/۵۰	۰/۵۶	۰/۶۰	۰/۴۶	۰/۶۹	۰/۶۹	۰/۷۱	۰/۵۸	۰/۵۶	۰/۶۴	۰/۵۵	درصد طرح‌های اولویت‌یافته	عنوان	شماره طبقه‌بندی		
۵۱۴	۱۴	۱۴	۱۰	۱۵	۱۸	۲۴	۱۸	۲۲	۱۰	۱۵	۱۶	۱۲	۸	۹	۲۵	۱۷	۱۴	۱۲	۲۴	۱۰	۱۵	۹	۱۲	۵۰	۹	۱۲	۲۹	۱۸	۲۹	۲۴	جمع طرح‌های اولویت‌دار				
کل کشور	یزد	همدان	هرمزگان	مرکزی	مازندران	لرستان	گیلان	گلستان	کهگیلویه و بویراحمد	کرمانشاه	کرمان	کردستان	قم	قزوین	فارس	سیستان	سمنان	زنجان	خوزستان	خراسان شمالی	خراسان رضوی	خراسان جنوبی	چهارمحال و بختیاری	تهران	بوشهر	ایلام	اصفهان	اردبیل	آذربایجان غربی	آذربایجان شرقی	انتساب شناسه اولویت (۱) به هر طرح بالاتر از نصاب همان استان	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر جاسک	۴۰۹۰۱۴۷۰		
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر علی‌آباد کتول	۴۰۹۰۱۴۷۳	
۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	پایین آوردن سطح آب زیرزمینی تهران	۴۰۹۰۲۰۰۲
۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	مطالعه و اجرایی در صد کلی طرح‌های اولویت‌یافته ۶۰/۴۰ درصد	۴۰۹۰۸۰۰۵
۵۱۴	۱۴	۱۴	۱۰	۱۵	۱۸	۲۴	۱۸	۲۲	۱۰	۱۵	۱۶	۱۲	۸	۹	۲۵	۱۷	۱۴	۱۲	۲۴	۱۰	۱۵	۹	۱۲	۵۰	۹	۱۲	۲۹	۱۸	۲۹	۲۴	۲۴				
۶۰/۸۰	۶۶/۶۷	۵۱/۵۵	۵۲/۶۳	۶۸/۱۸	۷۵/۰۰	۷۲/۷۳	۵۸/۰۶	۷۵/۸۶	۷۱/۴۳	۵۷/۶۹	۶۶/۶۷	۴۱/۳۸	۸۰/۰۰	۶۰/۰۰	۵۳/۱۹	۶۲/۹۶	۵۰/۰۰	۵۲/۱۷	۵۸/۵۴	۵۰/۰۰	۵۵/۵۶	۶۰/۰۰	۴۶/۱۵	۶۹/۴۴	۶۹/۲۳	۷۰/۵۹	۵۸/۰۰	۵۶/۲۵	۶۴/۴۴	۵۴/۵۵					
۰/۰۰۹۱۶۲۴۶۷																																			

پیوست ۳. ابعاد اولویت‌بندی طرح‌ها

به‌طور خلاصه به‌منظور کاهش مهمترین مشکلات طرح‌های عمرانی در سال جاری پیشنهاد می‌شود: از روش «اولویت‌بندی» پایه با معیارهای ساده و فراگیر به‌منظور تسریع خاتمه و بهره‌برداری طرح‌های تملک‌داری‌های سرمایه‌ای ملی و در ضمن سند بودجه استفاده شود. در این روش، مهمترین شاخص کلیدی اولویت‌بندی عبارت است از *میزان یا درصد پیشرفت هر پروژه*.

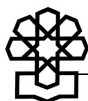
آخرین اطلاعات در دسترس درباره طرح‌های عمرانی، در حال حاضر «گزارش نظارتی پروژه‌های عمرانی ملی سال ۱۳۸۶» است.^۱ تنظیم و تحلیل اطلاعات و تدوین پیشنهاد سال ۱۳۸۹ نیز براساس اطلاعات همین گزارش صورت گرفته است.

براساس این اطلاعات از میان ۵۰۱۴ پروژه عمرانی ملی در کشور، ۴۰۳۴ پروژه هر کدام در یکی از استان‌های کشور در حال اجراست و بقیه قابل‌انتساب به استان خاصی نیستند. در این میان پیشرفت فیزیکی ۴۰۳۴ پروژه ملی واقع در هریک از استان‌ها نیز دارای مقادیر مختلفی است (جدول ۱ پیوست ۲).

با توجه به داده‌های جدول ۱ درصد‌های پیشرفت و درصد‌های تجمعی پیشرفت برای استان‌ها محاسبه و نیز شاخصی برای مقایسه آهنگ پیشرفت فیزیکی پروژه‌ها در هر یک از استان‌ها تعریف شده است. در شرایطی که شاخص پیشرفت پروژه‌های ملی در کل کشور معادل واحد (۱۰۰ درصد) فرض شده است، این شاخص برای هر یک از استان‌ها نشان‌دهنده آن است که آهنگ پیشرفت در استان چه نسبتی با میانگین کشوری دارد. استانی که میانگین پیشرفت فیزیکی پروژه‌های آن بیش از میانگین کشوری باشد از حیث این شاخص عددی بزرگ‌تر از واحد مثلاً میزان ۱۱۰ درصد را به خود اختصاص خواهد داد و این بدان معناست که درصد بیشتری از پروژه‌های چنین استانی در مراحل انتهایی و نزدیک به بهره‌برداری هستند. برعکس استان‌هایی که میانگین پیشرفت پروژه‌های آنها کمتر از میانگین کشوری است عددی زیر ۱۰۰ درصد را نشان می‌دهد و بدان معناست که درصد عمده پروژه‌های آنها در مراحل پایین پیشرفت قرار دارند. (جدول ۲ پیوست ۲).

پس از تحلیل آخرین اطلاعات در دسترس درباره پروژه‌های عمرانی نیمه‌تمام ملی در استان‌های مختلف کشور و تعیین شاخص «میانگین پیشرفت فیزیکی پروژه‌های ملی استان» برای استان‌های مختلف، می‌توان استان‌ها را بر این اساس رتبه‌بندی نمود. این رتبه‌بندی نشان می‌دهد اتفاقاً «استان‌هایی که معمولاً آنها را به‌عنوان استان‌های محروم یا غیربرخوردار می‌شناسیم» تقریباً همگی در سمت کم‌پیشرفت جدول (ردیف‌های بالاتر در جدول ۳ از پیوست ۲) قرار دارند؛ اما این بدان معنا نیست که این هفت یا هشت استان (غیربرخوردار) دقیقاً در هفت یا هشت خانه انتهایی

۱. تا آخرین روزهای بهمن‌ماه ۱۳۸۸ گزارش دیگری از سوی مراجع مربوطه (قوه مجریه و دستگاه‌های نظارتی) ارائه نشده است.

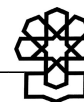

جدول قرار می‌گیرند. یعنی استان‌های کم‌پیشرفت و استان‌های غیربرخوردار گرچه نوعی همبستگی معنادار را نشان می‌دهند، اما کاملاً بر هم منطبق نیستند. لذا می‌توان مفهوم «استان‌های دارای کمترین پیشرفت فیزیکی پروژه‌های عمرانی ملی» را تعریف و هشت استان واجد این شاخص را تعیین کرد. این هشت استان طبق جدول ۳ پیوست ۲ به ترتیب (از کمترین میزان پیشرفت) عبارتند از: خراسان جنوبی، لرستان، کهگیلویه و بویراحمد، گلستان، قم، خوزستان، ایلام و کرمانشاه.

چنانکه در بخش‌های قبلی این گزارش گفته شد: گرچه پیشرفت فیزیکی معیار خوبی برای اهمیت و اولویت دادن به پروژه‌ها است، اما این نگرانی هست که در صورت تعمیم یک نصاب - مثلاً حداقل ۵۰ درصد پیشرفت - برای تمام استان‌ها، استان‌هایی که از نظر پیشرفت فیزیکی دارای میانگین کمتری هستند، باز هم درصد بیشتری از پروژه‌هایشان فاقد اولویت تلقی شده و به‌نحوی مضاعف محروم شوند. لذا باید راهی برای استفاده عادلانه از این معیار پیدا کرد. یعنی با دقت توجه کرد که در انتخاب و استفاده از این معیار باید حساسیت و آسیب‌پذیر بودن استان‌ها را دقیقاً از حیث همین معیار مورد توجه قرار دهیم و نه سایر باورها یا تلقی‌های قبلی یا حتی سایر داده‌های آماری. به همین دلیل در مرحله بعد به بررسی شرایط هشت استان کم‌پیشرفت در یک دسته و سایر استان‌ها (۲۲ استان دیگر) در یک دسته دیگر پرداخته‌ایم. این بررسی و محاسبات مربوطه ذیلاً بیان می‌گردد:

درصد جمعی پیشرفت فیزیکی در هر یک از دو دسته فوق‌الذکر جداگانه محاسبه شده است (جدول ۴ پیوست ۲).

جهت سهولت مسئله، بخش چکیده و نتیجه‌گیری این جدول به همراه توضیحات و اضافاتی، در جدول ۵ پیوست ۲ نقل شده است. از آنجا که شاخص پیشرفت که قبلاً معادل ۱۰۰ درصد فرض شده بود برای کل کشور (۳۰ استان) محاسبه گشته، لازم است که پس از سنجش کلی استان‌ها و دسته‌بندی آنها در دو دسته، مجدداً آهنگ و توزیع پیشرفت برای هر یک از دو دسته محاسبه گردد. طبق محاسباتی که به‌نحوی واضح‌تر در جدول ۵ پیوست ۲ درج شده است، مشاهده می‌شود: در دسته استان‌های کم‌پیشرفت ۶۱ درصد پروژه‌ها کمتر از ۶۰ درصد پیشرفت دارند. در حالی که استان‌های دارای پیشرفت، فقط ۴۴/۵ درصد طرح‌هایشان پیشرفتی کمتر از ۶۰ درصد را نشان می‌دهد. به زبان دیگر در استان‌های کم‌پیشرفت ۳۹ درصد طرح‌ها به مرز ۶۰ درصد پیشرفت فیزیکی رسیده‌اند، اما در استان‌های پرپیشرفت ۵۵/۵ درصد طرح‌ها به مرز ۶۰ درصد پیشرفت فیزیکی رسیده‌اند.

برای آنکه تعیین نماییم تحت اعمال معیار ۵۰ درصد پیشرفت فیزیکی، در هر یک از این دو دسته چه اتفاقی می افتد از میان یابی خطی استفاده می کنیم:

درصد استان های با پیشرفت زیاد					درصد استان های کم پیشرفت					حداقل پیشرفت فراوانی
۸۰/۰	۶۰/۰	۴۰/۰	۲۰/۰	۰/۰	۸۰/۰	۶۰/۰	۴۰/۰	۲۰/۰	۰/۰	
۳۸/۵	۵۵/۵	۷۰/۴	۸۲/۴	۱۰۰/۰	۲۷/۴	۳۹/۰	۵۸/۲	۷۴/۱	۱۰۰/۰	
					۵۰/۰		۱۰/۰			
					۶۳/۰		۹۱/۲			
					$X = \frac{۶۰ - ۲۰}{۴۸ - ۱۵} \times (۱۵ - ۲۰) + ۲۰ = ۴۸$					
					نصاب پیشرفت برای توقف معادل ۳۴/۰ (درصد)					

این محاسبات نشان می دهد که اگر معیار «پیشرفت فیزیکی بالای ۵۰ درصد» را به عنوان معیار اولویت بندی پروژه های تملک دارایی های سرمایه ای انتخاب کنیم، به طور متوسط ۶۳ درصد پروژه های ملی در گروه «۲۲ استان دارای پیشرفت فیزیکی بالاتر» از حیث این معیار دارای اولویت محسوب می شوند. برای اینکه همین میزان (۶۳ درصد) از پروژه های ملی در هشت استان نامبرده (با پیشرفت های فیزیکی کم) از حیث این معیار دارای اولویت محسوب شوند، باید نصاب پیشرفت فیزیکی در این هشت استان برابر ۳۴ درصد تعیین شود. به منظور آزمون نحوه محاسبه اخیر، که براساس حداقل پیشرفت حاصل از داده ها صورت گرفت، یک بار نیز همین محاسبات براساس حداکثر پیشرفت حاصل از داده ها انجام شده است.

درصد استان های با پیشرفت زیاد					درصد استان های کم پیشرفت					حداکثر پیشرفت فراوانی
۸۰/۰	۶۰/۰	۴۰/۰	۲۰/۰	۰/۰	۸۰/۰	۶۰/۰	۴۰/۰	۲۰/۰	۰/۰	
۶۱/۵	۴۴/۵	۲۹/۶	۱۷/۶	۰/۰	۷۲/۶	۶۱/۰	۴۱/۸	۲۵/۹	۰/۰	
					۵۰/۰		۱۰/۰			
					۳۷/۰		۸/۸			
					$X = \frac{۶۰ - ۲۰}{۴۸ - ۱۵} \times (۱۵ - ۲۰) + ۲۰ = ۴۸$					
					نصاب پیشرفت برای توقف معادل ۳۴/۰ (درصد)					

دو جهت مختلف محاسبات مؤید یکدیگر و نشانگر این است که نصاب «پیشرفت معادل» در استان های کم پیشرفت میزان ۳۴ درصد پیشرفت فیزیکی است. البته لازم به نظر می رسد در جهت

احتیاط و به منظور بهبود وضعیت پیشرفت فیزیکی در این هشت استان، شاخص حداقل ۳۰ درصد پیشرفت فیزیکی را برای پروژه‌های ملی این هشت استان در نظر گرفت.

با توجه به تداول کوچک‌نمایی اعداد و مبالغ مورد نیاز پروژه‌ها و نسبت درصد پیشرفت فیزیکی مندرج در موافقتنامه با پیشرفت واقعی طرح‌ها و پروژه‌ها (که قبلاً بحث شد)، انتخاب نصاب «حداقل ۶۰ درصد پیشرفت فیزیکی» بیشتر و بهتر می‌تواند نشان‌دهنده عبور پروژه از نیمه آن باشد. قبلاً دیدیم که در این حالت در «۲۲ استان دارای پیشرفت بالا» ۵۵/۵ درصد پروژه‌های ملی اولویت می‌یابند. به منظور اولویت یافتن ۵۵/۵ درصد پروژه‌های ملی در هشت استان کم‌پیشرفت می‌توان محاسبات مشابه فوق انجام داد:

درصد استان‌های با پیشرفت زیاد					درصد استان‌های کم‌پیشرفت					
۸۰/۰	۶۰/۰	۴۰/۰	۲۰/۰	۰/۰	۸۰/۰	۶۰/۰	۴۰/۰	۲۰/۰	۰/۰	حداقل پیشرفت فراوانی
۳۸/۵	۵۵/۵	۷۰/۴	۸۲/۴	۱۰۰/۰	۲۷/۴	۳۹/۰	۵۸/۲	۷۴/۱	۱۰۰/۰	
	۶۰/۰		۱۰/۰				۰/۰۶		۱۰/۰	حداقل پیشرفت فراوانی (میان‌یابی)
	۵۵/۵		۹۱/۲				۰/۰۳۹		۸۷/۰	
					$X = \frac{۲۰/۰ - ۲۰/۰}{۲/۸ - ۲/۸} = \frac{۲۰/۰ - ۲۰/۰}{۰} = \text{محدود}$					
					<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; display: inline-block;"> نصاب پیشرفت برای توقف معادل ۴۲/۸ (درصد) </div>					

براساس این محاسبات لازم است که نصاب پیشرفت فیزیکی در استان‌های کم‌پیشرفت برابر ۴۲/۸ درصد تعیین گردد. به طریق مشابه می‌توان گفت جهت احتیاط شاخص حداقل ۴۰ درصد پیشرفت فیزیکی در این استان‌ها قابل قبول محسوب می‌شود.

شماره مسلسل: ۱۰۳۰۶

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: بررسی وضعیت طرح‌های عمرانی و ارائه معیارهای اولویت‌بندی به‌عنوان راهکار اصلی

نام دفتر: مطالعات برنامه و بودجه (گروه بودجه)

تهیه و تدوین‌کنندگان: شهرام حلاج، عاطفه جلالی

همکار: هانیه کمالی

ناظر علمی: علی پناهی

مقتضی: کمیسیون اصل نود قانون اساسی

ویراستار تخصصی: _____

ویراستار ادبی: _____

واژه‌های کلیدی: _____

تاریخ انتشار: ۱۳۸۹/۴/۱۴